

YENİLENDİK

6. SINIF

KONU ANLATIMLI

VİP TÜM DERSLER

MATEMATİK | TÜRKÇE | FEN BİLİMLERİ | SOSYAL BİLGİLER
DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ | İNGİLİZCE

*BECERİ TEMELLİ - YENİ NESİL SORULAR
YENİ MÜFREDAT - PRATİK - ANLAŞILIR - ÖĞRETİCİ*

EDITÖR YAYINEVİ

6. SINIF

TÜM DERSLER KONU ANLATIMLI

EDİTÖR

Turgut MEŞE

YAZAR

Komisyon

Bütün hakları Editör Yayınevine aittir. Yayıncının izni olmaksızın kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekânîk yollarla ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

ISBN / TARİH

978-605-280-302-8 / 22-06-21

SERTİFİKA NO

40613

KAPAK TASARIMI

Editör Yayınevi Tasarım Ekibi

SAYFA TASARIMI

Editör Yayınevi Dizgi Ekibi

BASKI VE CİLT

Özgür Web Matbaacılık

ANKARA

İLETİŞİM

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33 - 0 505 925 57 81

Fax: 0312 342 23 58

www.editoryayinevi.com

Kitap hakkında görüş ve önerileriniz için
WhatsApp hattımız: 05422620337

ÖNSÖZ

Geleceğin Parlayan Yıldızları,

Bu kitap Milli Eğitim Bakanlığının belirlediği ders müfredatına uygun olarak hazırlandı. Derslerde daha başarılı ve aktif olmanızı sağlayan birçok özelliğe sahiptir. Bilginin yanı sıra mukayese, muhakeme ve yorum yeteneği kazanacaksınız.

Eğlenceli ve görsel içeriğiyle sizlere neşeli bir çalışma imkânı sunan bu kitap, geleceğe yönelik hayallerinizin ve ideallerinizin ilk basamağı olacak.

Editör Yayınevi, ilkokuldan üniversiteye, eğitim hayatınızın her aşamasında yanınızda olacaktır.

Editör Yayınevi

www.editoryayinevi.com

İÇİNDEKİLER

MATEMATİK

ÜSLÜ İFADELER	9	ONDALIK GÖSTERİMLERLE PROBLEM ÇÖZME	83
İŞLEM ÖNCELİĞİ	11	ORAN	87
ORTAK ÇARPAN PARANTEZİ VE DAĞILMA ÖZELLİĞİ	13	BİRİMLİ VE BİRİMSİZ ORAN	89
PROBLEMLER	15	ÜNİTE DEĞERLENDİRME - 1, 2	91
DOĞAL SAYILARIN ÇARPANLARI VE KATLARI	19	CEBİRSEL İFADELER	95
KALANSIZ BÖLÜNEBİLME KURALLARI (2, 3, 4)	21	SÖZEL OLARAK VERİLEN DURUMA UYGUN CEBİRSEL İFADE VE VERİLEN CEBİRSEL İFADEYE UYGUN SÖZEL DURUM YAZMA	97
KALANSIZ BÖLÜNEBİLME KURALLARI (5, 6, 9, 10)	23	BASİT CEBİRSEL İFADELERİN ANLAMI	99
ASAL SAYILAR	25	ARAŞTIRMA SORUSU OLUŞTURMA	101
DOĞAL SAYILARIN ASAL ÇARPANLARI	27	VERİ TOPLAMA VE DÜZENLEME	103
İKİ DOĞAL SAYININ ORTAK KATLARI	29	ARİTMETİK ORTALAMA	105
İKİ DOĞAL SAYININ ORTAK BÖLENLERİ	31	AÇIKLIK	107
KÜMELER	33	İKİ VERİ GRUBUNUN KARŞILAŞTIRILMASI VE YORUMLANMASINDA ARİTMETİK ORTALAMA VE AÇIKLIK	109
ÜNİTE DEĞERLENDİRME - 1, 2	37	ÜNİTE DEĞERLENDİRME - 1, 2	111
TAM SAYILAR	41	AÇI	115
TAM SAYILARIN KARŞILAŞTIRILMASI VE SIRALANMASI	45	EŞ AÇI	117
MUTLAK DEĞER	47	KOMŞU AÇI - TÜMLER AÇI - KOMŞU TÜMLER AÇI	119
KESİRLERDE SIRALAMA	49	BÜTÜNLER VE KOMŞU BÜTÜNLER AÇILAR	121
KESİRLERLE TOPLAMA İŞLEMİ	51	TERS AÇILAR	123
KESİRLERLE ÇIKARMA İŞLEMİ	53	ÜÇGENİN ALANI	125
KESİRLERLE ÇARPMA İŞLEMİ	55	PARALELKENARIN ALANI	129
KESİRLERLE BÖLME İŞLEMİ	57	ALAN ÖLÇME BİRİMLERİ	131
KESİRLERLE İŞLEMLERİN SONUCUNU TAHMİN ETME	59	ARAZİ ÖLÇME BİRİMLERİ	133
KESİRLERLE PROBLEMLER	61	ALAN VE ARAZİ ÖLÇME PROBLEMLERİ	135
ÜNİTE DEĞERLENDİRME - 1, 2	65	ÜNİTE DEĞERLENDİRME - 1, 2	139
BÖLME İŞLEMİ İLE KESİR İLİŞKİSİ	69	ÇEMBER	143
ONDALIK GÖSTERİMİ VERİLEN SAYILARDA ÇÖZÜMLEME	71	ÇEMBERİN ÇEVRESİNİN UZUNLUĞU	145
ONDALIK GÖSTERİMLERİ VERİLEN SAYILARI YUVARLAMA	73	DİKDÖRTGENLER PRİZMASININ HACMİ	147
ONDALIK GÖSTERİMLERDE ÇARPMA İŞLEMİ	75	HACİM ÖLÇME BİRİMLERİ	149
ONDALIK GÖSTERİMLERDE BÖLME İŞLEMİ	77	HACİM ÖLÇME PROBLEMLERİ	151
ONDALIK GÖSTERİMLERİ 10, 100, 1000 İLE KISA YOLDAN ÇARPMA VE BÖLME İŞLEMİ	79	DİKDÖRTGENLER PRİZMASININ HACMİNİ TAHMİN	155
ONDALIK GÖSTERİMLERDE YAPILAN İŞLEMLERİN SONUCUNU TAHMİN ETME	81	SIVI ÖLÇME BİRİMLERİ	157
		SIVI ÖLÇME İLE İLGİLİ PROBLEMLER	159
		ÜNİTE DEĞERLENDİRME - 1, 2	161

TÜRKÇE

○ BİÇİM BİLGİSİ (KÖK)	167	○ YAZIM KURALLARI (BİRLEŞİK SÖZCÜKLERİN YAZIMI, KISALTMALARIN YAZIMI)	249
○ BİÇİM BİLGİSİ (EKLER)	169	○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	251
○ BİÇİM BİLGİSİ (ÇEKİM EKLERİ)	171	○ PARÇADA ANLAM - 1 (ANA DÜŞÜNCE - ANA DUYGU)	255
○ BİÇİM BİLGİSİ (SÖZCÜĞÜN YAPISI)	175	○ PARÇADA ANLAM - 1 (KONU - BAŞLIK)	257
○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	177	○ PARÇADA ANLAM - 1 (YARDIMCI DÜŞÜNCE)	259
○ SÖZCÜKTE ANLAM (ÇOK ANLAMLILIK)	181	○ PARÇADA ANLAM - 1 (GİRİŞ, GELİŞME, SONUÇ - DUYULARDAN YARARLANMA)	261
○ SÖZCÜKTE ANLAM (SÖZCÜKLER ARASI ANLAM İLİŞKİSİ)	185	○ PARÇADA ANLAM - 1 (PARÇA OLUŞTURMA - PARÇA TAMAMLAMA - İKİ PARAGRAFA BÖLME)	263
○ SÖZCÜKTE ANLAM (SÖZ SANATLARI)	187	○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	265
○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	189	○ PARÇADA ANLAM - 2 (HİKÂYE UNSURLARI - ANLATICI)	269
○ SÖZ GRUPLARINDA ANLAM (DEYİMLER, ATASÖZLERİ)	193	○ PARÇADA ANLAM - 2 (METİN KARŞILAŞTIRMA)	271
○ SÖZ GRUPLARINDA ANLAM (ÖZDEYİŞLER, KALIPLAŞMAMIŞ SÖZ GRUPLARI)	195	○ PARÇADA ANLAM - 2 (METNİN DİL VE ANLATIM ÖZELLİKLERİ)	273
○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	197	○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	275
○ İSİMLER (ADLAR)	201	○ NOKTALAMA İŞARETLERİ (NOKTA, VİRGÜL, SORU İŞARETİ)	279
○ İSİMLER (ADLAR), İSİM TAMLAMALARI	203	○ NOKTALAMA İŞARETLERİ (NOKTALI VİRGÜL, ÜNLEM, İKİ NOKTA, ÜÇ NOKTA)	281
○ İSİM TAMLAMALARI	205	○ NOKTALAMA İŞARETLERİ (KISA ÇİZGİ, KONUŞMA ÇİZGİSİ, TIRNAK İŞARETİ)	283
○ SIFATLAR (ÖN ADLAR)	207	○ NOKTALAMA İŞARETLERİ (KESME İŞARETİ, YAY AYRAÇ, KÖŞELİ AYRAÇ, EĞİK ÇİZGİ)	285
○ SIFATLAR (ÖN ADLAR), SIFAT TAMLAMALARI	211	○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	287
○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	213	○ METİN TÜRLERİ (ANI, MEKTUP)	291
○ ZAMİRLER (ADILLAR)	217	○ METİN TÜRLERİ (TİYATRO, GEZİ YAZISI, ŞİİR)	293
○ EDATLAR (İLGEÇLER) - ÜNLEMLER	221	○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	295
○ BAĞLAÇLAR, GEÇİŞ VE BAĞLANTI İFADELERİ	223	○ GÖRSEL OKUMA (ŞEKİL, SEMBOL VE İŞARETLER)	299
○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	225	○ GÖRSEL OKUMA (TABLO VE GRAFİK YORUMLAMA)	301
○ CÜMLEDE ANLAM (NEDEN - SONUÇ, AMAÇ-SONUÇ, KOŞUL)	229	○ SÖZEL MANTIK VE MUHAKEME	303
○ CÜMLEDE ANLAM (KARŞILAŞTIRMA, BENZETME, ÖRNEKLENDİRME, ABARTMA)	231	○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	307
○ CÜMLEDE ANLAM (ÖZNEL VE NESNEL ÇIKARIM)	233		
○ CÜMLEDE ANLAM (YAKIN ANLAMLI CÜMLELER, CÜMLE YORUMLAMA)	235		
○ CÜMLEDE ANLAM (DUYGU BİLDİREN İFADELER)	237		
○ CÜMLEDE ANLAM (CÜMLE OLUŞTURMA, CÜMLE TAMAMLAMA)	239		
○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	241		
○ YAZIM KURALLARI (BÜYÜK HARFLERİN KULLANIMI)	245		
○ YAZIM KURALLARI (EKLERİN YAZIMI - SAYILARIN YAZIMI)	247		

FEN BİLİMLERİ

○ GÜNEŞ SİSTEMİ	313
○ METEORLAR - GÖK TAŞLARI - ASTEROİTLER	315
○ GÜNEŞ VE AY TUTULMALARI	317
○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	319
○ DESTEK VE HAREKET SİSTEMİ	323
○ SİNDİRİM SİSTEMİ	325
○ DOLAŞIM SİSTEMİ	327
○ SOLUNUM SİSTEMİ	329
○ BOŞALTIM SİSTEMİ	331
○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	333
○ KUVVETİN ÖZELLİKLERİ	337
○ BİLEŞKE KUVVET - DENGELENMİŞ VE DENGELENMEMİŞ KUVVETLER	339
○ SÜRAT NEDİR?	341
○ HAREKETLİNİN GRAFİĞİNİ ÇİZELİM	343
○ SABİT SÜRATLI HAREKET	343
○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	345
○ MADDENİN TANECİKLİ YAPISI	349
○ YOĞUNLUK	351
○ MADDELERİ ISI İLETKENLİKLERİNE GÖRE SINIFLANDIRALIM	353
○ ISI YALITIMI NEDİR? - ISI YALITIMININ ÖNEMİ	355
○ YAKITLAR	357
○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	359
○ SESİN YAYILMASI - SESİN FARKLI ORTAMLARDA FARKLI DUYULMASI	363
○ SESİN YAYILDIĞI ORTAMDAKİ SÜRATİ - ŞİMŞEK VE GÖK GÜRÜLTÜSÜ	365
○ SES BİR ENERJİ TÜRÜ MÜDÜR? SES MADDEYLE KARŞILAŞINCA NE OLUR?	367
○ SESİN YAYILMASINI ÖNLEYEBİLİR MİYİZ? - SES YALITIM TEKNOLOJİLERİ - AKUSTİK	369
○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	371
○ SİNİR SİSTEMİ	375
○ İÇ SALGI BEZLERİ	377
○ ERGENLİK DÖNEMİ	379
○ DUYU ORGANLARININ YAPILARI - KOKU ALMA VE TAT ALMA DUYULARI ARASINDAKİ İLİŞKİ	381
○ DUYU ORGANLARININ SAĞLIĞI	383

○ SİSTEMLERİN SAĞLIĞI	385
○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	387
○ İLETKEN VE YALITKAN MADDELER	391
○ AMPULÜN PARLAKLIĞINI DEĞİŞTİRELİM	393
○ DİRENÇ NEDİR? - AMPUL DE BİR DİRENÇ	395
○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	397

SOSYAL BİLGİLER

○ SOSYAL ROLLERİN DEĞİŞİMİ	403
○ KÜLTÜR VE TOPLUMSAL BİRLİKTELİK - FARKLILIKLARA SAYGI DUYUYORUM	405
○ YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA	407
○ SORUNLARA ÇÖZÜM BULUYORUM	409
○ GENEL DEĞERLENDİRME	411
○ ORTA ASYA'DA KURULAN İLK TÜRK DEVLETLERİ	413
○ İSLAMİYET'İN YAYILIŞI	417
○ TÜRKLERİN İSLAMİYET'İ KABULÜ	421
○ YENİ YURT ANADOLU	425
○ İPEK VE BAHARAT YOLU	427
○ GENEL DEĞERLENDİRME	429
○ COĞRAFI KONUMU ÖĞRENİYORUM	431
○ TÜRKİYE'NİN FİZİKİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ	435
○ TÜRKİYE'NİN BEŞERİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ	439
○ DÜNYA'DA İKLİM VE YAŞAM	441
○ GENEL DEĞERLENDİRME	443
○ SOSYAL BİLİMLERİN TOPLUM HAYATINA ETKİSİ	445
○ GELECEKTEKİ YAŞAM	447
○ BİLİMSEL ARAŞTIRMA BASAMAKLARI	449
○ TELİF VE PATENT HAKKI	451
○ GENEL DEĞERLENDİRME	453
○ KAYNAKLARIN ÜLKE EKONOMİSİNDEKİ YERİ	455
○ KAYNAKLARIN BİLİNÇSİZ KULLANIMI	459
○ YATIRIM VE PAZARLAMA - VERGİMİ ÖDÜYORUM	461
○ NİTELİKLİ İNSAN GÜCÜ - MESLEĞİMİ SEÇİYORUM	463
○ MESLEĞİMİ BİLİNÇLİ ŞEKİLDE SEÇİYORUM	463
○ GENEL DEĞERLENDİRME	465

YÖNETİM BİÇİMLERİNİ ÖĞRENİYORUM.....	467
YASAMA, YÜRÜTME VE YARGI	469
YÖNETİMİN KARAR ALMA SÜRECİNE KATILIYORUM.....	471
TOPLUMSAL HAYATIMIZDA DEMOKRASİNİN ÖNEMİ - ANAYASAL GÜVENCE ALTINDAYIZ	473
DEMOKRASİ HER YERDE	473
HAKLARIMIZ VE SORUMLULUKLARIMIZ GÜVENCEDE	473
TOPLUMSAL HAYATTA KADININ YERİ	475
GENEL DEĞERLENDİRME	477
TÜRK CUMHURİYETLERİ VE KOMŞU ÜLKELERLE İLİŞKİLER	479
ÜLKEMİZİN EKONOMİK İLİŞKİLERİ	481
ÜLKEMİZİN ÜSTLENDİĞİ ULUSLARARASI ROLLER	483
POPÜLER KÜLTÜR	485
GENEL DEĞERLENDİRME	487

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

ALLAH'IN (C.C.) ELÇİLERİ: PEYGAMBERLER.....	491
PEYGAMBERLERİN ÖZELLİKLERİ VE GÖREVLERİ	493
PEYGAMBERLER İNSANLAR İÇİN EN GÜZEL ÖRNEKTİR.....	495
VAHİY VE VAHYİN GÖNDERİLİŞ AMACI.....	497
İLAHİ KİTAPLAR	499
BİR PEYGAMBER TANIYORUM: HZ. ÂDEM (A.S.) - BİR DUA TANIYORUM: KUNUT DUALARI VE ANLAMLARI	501
GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2.....	503
NAMAZ İBADETİ VE ÖNEMİ	507
NAMAZ ÇEŞİTLERİ	509
NAMAZIN KILINIŞI	511
BİR PEYGAMBER TANIYORUM: HZ. ZEKERİYA (A.S.) - BİR SURE TANIYORUM: FİL SURESİ VE ANLAMI	515
GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2.....	517
BAZI ZARARLI ALIŞKANLIKLAR.....	521
ZARARLI ALIŞKANLIKLARA BAŞLAMA SEBEPLERİ.....	523

ZARARLI ALIŞKANLIKLARDAN KORUNMA YOLLARI	525
BİR PEYGAMBER TANIYORUM: HZ. YAHYA (A.S.) - BİR SURE TANIYORUM: TEBBET SURESİ VE ANLAMI	527
GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2.....	529
HZ. MUHAMMED'İN (SAV.) DAVETİ: MEKKE DÖNEMİ.....	533
HİCRET	535
HZ. MUHAMMED'İN DAVETİ: MEDİNE DÖNEMİ	537
BİR SURE TANIYORUM: NASR SURESİ VE ANLAMI	539
GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2.....	541
TOPLUMUMUZU BİRLEŞTİREN TEMEL DEĞERLER	545
DİNİ BAYRAMLAR, ÖNEMLİ GÜN VE GECELER	547
GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2.....	549

İNGİLİZCE

LIFE	555
YUMMY BREAKFAST.....	559
DOWNTOWN.....	561
WEATHER AND EMOTIONS	565
AT THE FAIR	567
GENERAL ASSESSMENT 1 - 2.....	571
OCCUPATIONS.....	575
HOLIDAYS	579
BOOKWORMS	581
SAVING THE PLANET	583
DEMOCRACY	585
GENERAL ASSESSMENT 1 - 2.....	587
CEVAP ANAHTARI.....	591

6.
SINIF

MATEMATİK

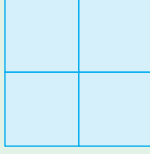
EDİTÖR YAYINEVİ

KONULAR

ÜSLÜ İFADELER	9	ORAN	87
İŞLEM ÖNCELİĞİ	11	BİRİMLİ VE BİRİMSİZ ORAN	89
ORTAK ÇARPAN PARANTEZİ VE DAĞILMA ÖZELLİĞİ	13	ÜNİTE DEĞERLENDİRME - 1, 2	91
PROBLEMLER	15	CEBİRSEL İFADELER	95
DOĞAL SAYILARIN ÇARPANLARI VE KATLARI	19	SÖZEL OLARAK VERİLEN DURUMA UYGUN CEBİRSEL İFADE VE VERİLEN CEBİRSEL İFADEYE UYGUN SÖZEL DURUM YAZMA	97
KALANSIZ BÖLÜNEBİLME KURALLARI (2, 3, 4)	21	BASİT CEBİRSEL İFADELERİN ANLAMI	99
KALANSIZ BÖLÜNEBİLME KURALLARI (5, 6, 9, 10)	23	ARAŞTIRMA SORUSU OLUŞTURMA	101
ASAL SAYILAR	25	VERİ TOPLAMA VE DÜZENLEME	103
DOĞAL SAYILARIN ASAL ÇARPANLARI	27	ARİTMETİK ORTALAMA	105
İKİ DOĞAL SAYININ ORTAK KATLARI	29	AÇIKLIK	107
İKİ DOĞAL SAYININ ORTAK BÖLENLERİ	31	İKİ VERİ GRUBUNUN KARŞILAŞTIRILMASI VE YORUMLANMASINDA ARİTMETİK ORTALAMA VE AÇIKLIK	109
KÜMELER	33	ÜNİTE DEĞERLENDİRME - 1, 2	111
ÜNİTE DEĞERLENDİRME - 1, 2	37	AÇI	115
TAM SAYILAR	41	EŞ AÇI	117
TAM SAYILARIN KARŞILAŞTIRILMASI VE SIRALANMASI	45	KOMŞU AÇI - TÜMLER AÇI - KOMŞU TÜMLER AÇI	119
MUTLAK DEĞER	47	BÜTÜNLER VE KOMŞU BÜTÜNLER AÇILAR	121
KESİRLERDE SIRALAMA	49	TERS AÇILAR	123
KESİRLERLE TOPLAMA İŞLEMİ	51	ÜÇGENİN ALANI	125
KESİRLERLE ÇIKARMA İŞLEMİ	53	PARALELKENARIN ALANI	129
KESİRLERLE ÇARPMA İŞLEMİ	55	ALAN ÖLÇME BİRİMLERİ	131
KESİRLERLE BÖLME İŞLEMİ	57	ARAZİ ÖLÇME BİRİMLERİ	133
KESİRLERLE İŞLEMLERİN SONUCUNU TAHMİN ETME	59	ALAN VE ARAZİ ÖLÇME PROBLEMLERİ	135
KESİRLERLE PROBLEMLER	61	ÜNİTE DEĞERLENDİRME - 1, 2	139
ÜNİTE DEĞERLENDİRME - 1, 2	65	ÇEMBER	143
BÖLME İŞLEMİ İLE KESİR İLİŞKİSİ	69	ÇEMBERİN ÇEVRESİNİN UZUNLUĞU	145
ONDALIK GÖSTERİMİ VERİLEN SAYILARDA ÇÖZÜMLEME	71	DİKDÖRTGENLER PRİZMASININ HACMİ	147
ONDALIK GÖSTERİMLERİ VERİLEN SAYILARI YUVARLAMA	73	HACİM ÖLÇME BİRİMLERİ	149
ONDALIK GÖSTERİMLERDE ÇARPMA İŞLEMİ	75	HACİM ÖLÇME PROBLEMLERİ	151
ONDALIK GÖSTERİMLERDE BÖLME İŞLEMİ	77	DİKDÖRTGENLER PRİZMASININ HACMİNİ TAHMİN	155
ONDALIK GÖSTERİMLERİ 10, 100, 1000 İLE KISA YOLDAN ÇARPMA VE BÖLME İŞLEMİ	79	SIVI ÖLÇME BİRİMLERİ	157
ONDALIK GÖSTERİMLERDE YAPILAN İŞLEMLERİN SONUCUNU TAHMİN ETME	81	SIVI ÖLÇME İLE İLGİLİ PROBLEMLER	159
ONDALIK GÖSTERİMLERLE PROBLEM ÇÖZME	83	ÜNİTE DEĞERLENDİRME - 1, 2	161

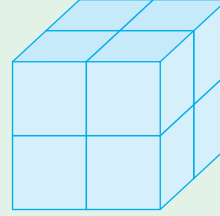
HATIRLAYALIM!

- Bir sayının kendisi ile çarpımı o sayının **karesine** eşittir.
- Bir sayının kendisi ile üç kez çarpımına o sayının **küpü** denir.

$$2\text{'nin karesi}$$

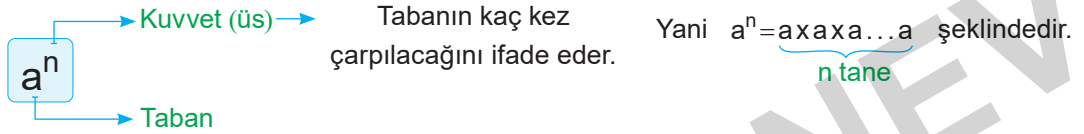
$$= 2 \times 2 = 2^2 = 4$$

$$2\text{'nin küpü}$$

$$= 2 \times 2 \times 2 = 2^3 = 8$$

- a tam sayı ve n doğal sayı olmak üzere a^n şeklinde yazılan ifadelere üslü sayılar denir.

- Üslü sayılarda üs (kuvvet) tabanın kaç kez yan yana çarpılacağını ifade eder. $4^3 = 4 \times 4 \times 4$ 3 kez 4'ü yan yana çarp

Örnek: Aşağıdaki tablolarda üslü sayıların okunuşlarını ve sonuçlarını inceleyelim.

Üslü ifade	Okunuşu	Sonuç	Üslü ifade	Okunuşu	Sonuç
3^2	3'ün karesi 3 üssü 2 3'ün 2. kuvveti	$3 \times 3 = 9$	5^3	5'in küpü 5 üssü 3 5'in 3. kuvveti	$5 \times 5 \times 5 = 125$
2^5	2 üssü 5 2'nin 5. kuvveti	$2 \times 2 \times 2 \times 2 \times 2 = 32$	10^4	10 üssü 4 10'un 4. kuvveti	$10 \times 10 \times 10 \times 10 = 10000$

Örnek: Aşağıdaki tablolarda tekrarlı çarpımları verilen sayıların üslü biçimde gösterimlerini ve okunuşlarını inceleyelim.

Çarpım	Üslü ifade	Okunuşu	Çarpım	Üslü ifade	Okunuşu
$5 \times 5 \times 5 \times 5$	5^4	5 üssü 4 5'in 4. kuvveti	7×7	7^2	7'nin karesi 7 üssü 2 7'nin 2. kuvveti
$6 \times 6 \times 6$	6^3	6'nin küpü 6 üssü 3 6'nin 3. kuvveti	5×5	5^2	5 üssü 2 5'in 2. kuvveti

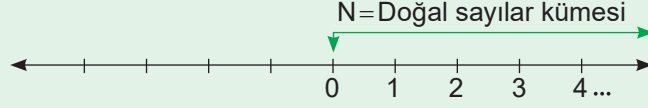
Not: Çarpma işleminde kullanılan "x" sembolü yerine "." kullanılabilir.

Üslü İfadelerin Özellikleri:

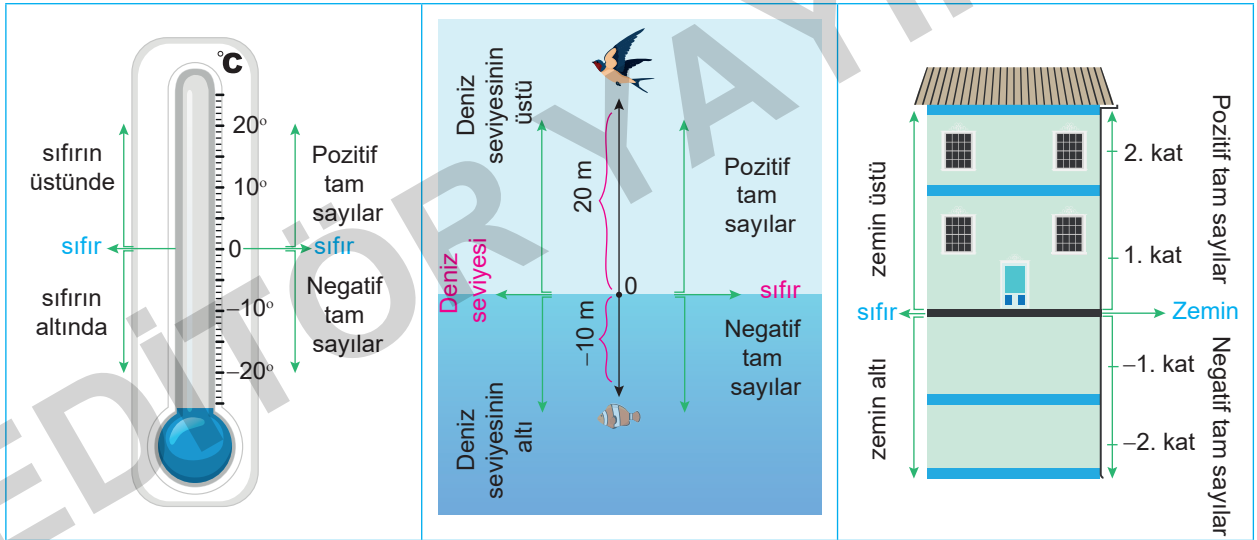
Özellik	Örnek
Her doğal sayının 1. kuvveti kendisine eşittir.	$7^1 = 7$, $125^1 = 125$, $9^1 = 9$, $100^1 = 100$, $0^1 = 0$
Her sayma sayısının 0. kuvveti 1'e eşittir.	$7^0 = 1$, $125^0 = 1$, $9^0 = 1$, $100^0 = 1$, $7^0 = 1$
1 sayısının bütün kuvvetleri 1'dir.	$1^0 = 1$, $1^1 = 1$, $1^{10} = 1$, $1^{1865} = 1$, $1^{1000} = 1$

HATIRLAYALIM!

0 (sıfır)'dan başlayıp birer artarak sonsuza doğru giden sayılara **doğal sayılar** denir. Doğal sayıların oluşturduğu kümeye **doğal sayılar kümesi** denir ve **N** ile gösterilir. Doğal sayılarda "0" hariç diğer sayılar pozitiftir.

- Günlük hayatta karşılaştığımız deniz seviyesinin altı, deniz seviyesi, deniz seviyesinin üstü, gelir-gider, zemin altı, zemin üstü, zemin, sıfırın üstü, sıfır, sıfırın altı gibi ifadeleri sayısal olarak ifade etmek için tam sayılara ihtiyacımız vardır.
- Bu ifadelerde geçen;
 - 0, deniz seviyesi, zemin → Başlangıç noktasını
 - 0'ın üstü, deniz seviyesinin üstü, zemin üstü → Pozitif tam sayıları
 - 0'ın altı, deniz seviyesinin altı, zemin altı → Negatif tam sayıları ifade eder.
- Günlük hayatta karşılaştığımız ifadeler;

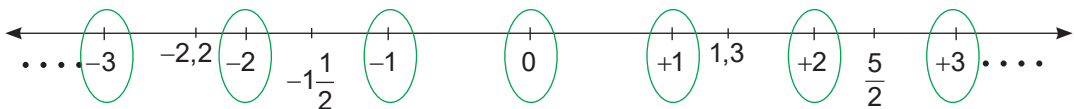

- Bunların yanında; alacak, atılan gol, kazanılan puan vb. pozitif ifadeler, verecek, yenilen gol, kaybedilen puan vb. negatif ifadelerdir.
- Tam sayı:** Yanında virgül olmayan, buçukla ifade edilmeyen sayıdır.

Örnek: Aşağıda verilen sayılardan tam sayı olanlara "✓", olmayanlara "X" işareti koyalım.

✓	✓	✓	X	X	X	X	X	✓	✓	✓	X	✓
25	-15	-35	-7,5	$\frac{3}{5}$	$-\frac{1}{6}$	36,9	0,009	1	0	-100	-37,5	-1

Örnek: Aşağıda sayı doğrusu üzerinde gösterilen tam sayıları yuvarlak içine alalım.

9 ve 10. soruları aşağıdaki bilgilere göre cevaplayınız.

Bir eczacı A, B, C maddelerini aşağıda verilen miktarlarda kullanarak bir ilaç elde etmektedir.

A maddesi → $\frac{2}{3}$ ölçek

B maddesi → $\frac{1}{4}$ ölçek

C maddesi → $\frac{3}{5}$ ölçek

9. Bu ilaçtan 5 tane hazırlayan eczacı kaç ölçek C maddesi kullanmıştır?

- A) 1 B) $\frac{1}{15}$ C) 3 D) $\frac{3}{25}$

10. İlaçtaki A maddesi 2 katına, B maddesi 3 katına çıkarılırsa bir ilaç kaç ölçek olur?

- A) $\frac{100}{60}$ B) $\frac{125}{60}$ C) $\frac{161}{60}$ D) $\frac{188}{60}$

11. $\left(3\frac{1}{2} - \frac{1}{3}\right) : \left(1 + \frac{1}{2}\right)$ işleminin sonucu aşağıdaki-
lerden hangisidir?

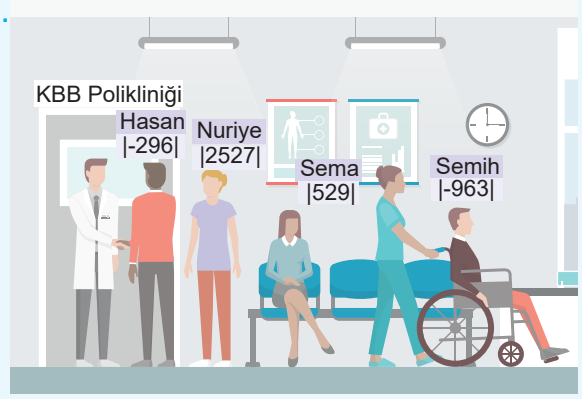
- A) $\frac{17}{6}$ B) $\frac{12}{5}$ C) $\frac{19}{9}$ D) $\frac{18}{7}$

12.

Yukarıda modellenen işlem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $\frac{1}{3} \cdot \frac{4}{5}$ B) $\frac{1}{3} \cdot \frac{1}{2}$ C) $\frac{1}{2} \cdot \frac{1}{4}$ D) $\frac{1}{3} \cdot \frac{2}{5}$

13.

Yukarıda verilen dört hasta, özel bir hastanenin KBB polikliniğine günler öncesinden internetten randevu almışlardır. Aynı güne randevu verilen bu hastalar; randevu sıralarına göre küçükten büyüğe doğru muayeneye alınacaktır.

Buna göre muayeneye ilk giren hasta aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hasan B) Sema
C) Nuriye D) Semih

14.

1. kap 2. kap 3. kap 4. kap
 $\frac{1}{2}$ L $\frac{3}{10}$ L $\frac{4}{5}$ L Boş

Yukarıda verilen 1, 2, 3 ve 4. kaplarda bulunan sıvı miktarları kapların altına yazılmıştır.

Hülya 1. kaptaki sıvının yarısını, 2. kaptaki sıvının $\frac{2}{3}$ 'ünü ve 3. kaptaki sıvının çeyreğini boş

olan 4. kaba aktarıyor.

Buna göre aktarma sonunda 4. kaptaki kaç L sıvı bulunur?

- A) $\frac{11}{20}$ B) $\frac{13}{20}$
C) $\frac{17}{20}$ D) $\frac{19}{20}$

- Aynı birimli çoklukların karşılaştırılmasına **birimsiz oran** denir.

Örnek: Aşağıda verilen karşılaştırmaların birimlerine dikkat edelim.

$$6 \text{ cm'lik bir uzunluğun } 9 \text{ cm'lik bir uzunluğa oranı} = \frac{2 \cancel{6} \text{ cm}}{3 \cancel{9} \text{ cm}} = \frac{2}{3} \text{ Birimsiz oran}$$

Ayşe'nin kütlesi 40 kg, Veli'nin kütlesi 55 kg'dır. Ayşe'nin kütlesinin Veli'nin kütlesine oranı =

$$\frac{8 \cancel{40} \text{ kg}}{11 \cancel{55} \text{ kg}} = \frac{8}{11} \text{ Birimsiz oran}$$

Sürahideki su = 1 L, bardaktaki su = 200 ml

$$\text{Bardaktaki suyun sürahideki suya oranı} = \frac{200 \text{ ml}}{1 \text{ L}} = \frac{1 \cancel{200} \text{ ml}}{5 \cancel{1000} \text{ ml}} = \frac{1}{5} \text{ Birimsiz oran}$$

Not: kg – gram, cm – m gibi aynı cins birimler birbirine dönüştürülüp oranlanır.

- Aynı birimli olmayan çoklukların karşılaştırılmasına **birimli oran** denir.

Örnek: Aşağıda verilen karşılaştırmaların birimlerine dikkat edelim.

$$\text{Bir araç 1 saatte 80 km yol alıyor. Aracın gittiği yolun geçen zamana oranı} = \frac{80 \text{ km}}{1 \text{ sa}} = 80 \text{ km / sa}$$

Elif 2 dakikada 250 kelime okuyor. Elif'in okuduğu kelime sayısının geçen zamana oranı =

$$\frac{125 \cancel{250} \text{ kelime}}{1 \cancel{2} \text{ dakika}} = 125 \text{ kelime / dk}$$

$$40 \text{ m}^2 \text{lik bir bahçede 7 ağaç vardır. Ağaç sayısının alana oranı} = \frac{7 \text{ tane}}{40 \text{ m}^2} = \frac{7}{40} \text{ tane / m}^2$$

$$5 \text{ kg elmanın fiyatı 25 TL'dir. Elma miktarının fiyata oranı} = \frac{1 \cancel{5} \text{ kg}}{5 \cancel{25} \text{ TL}} = \frac{1}{5} \text{ kg / TL}$$

Örnek: Aşağıda bazı kuşların aldıkları mesafeler ve geçen süreler verilmiştir. Buna göre bu kuşların birim zamanda aldıkları mesafeleri bulalım.

Çözüm:

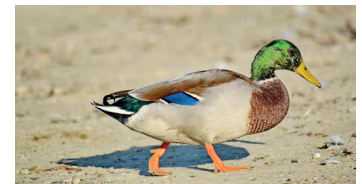
3 saatte 1167 km

$$\frac{\text{Aldığı mesafe}}{\text{Geçen zaman}} = \frac{1167 \text{ km}}{3 \text{ sa}} = 389 \text{ km/sa}$$

4 saatte 800 km

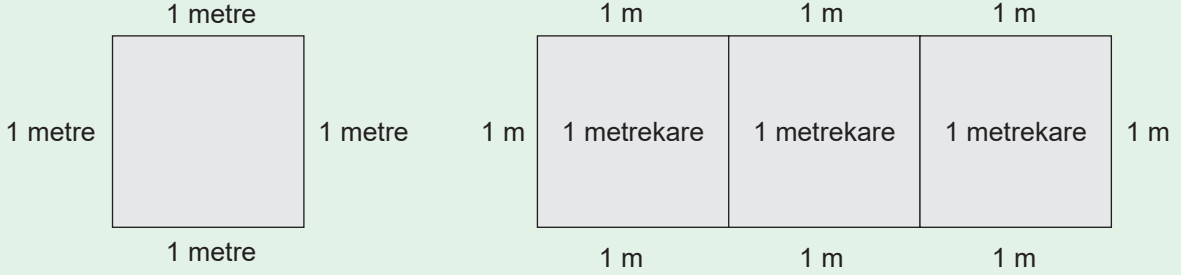
$$\frac{800 \text{ km}}{4 \text{ sa}} = 200 \text{ km/sa}$$

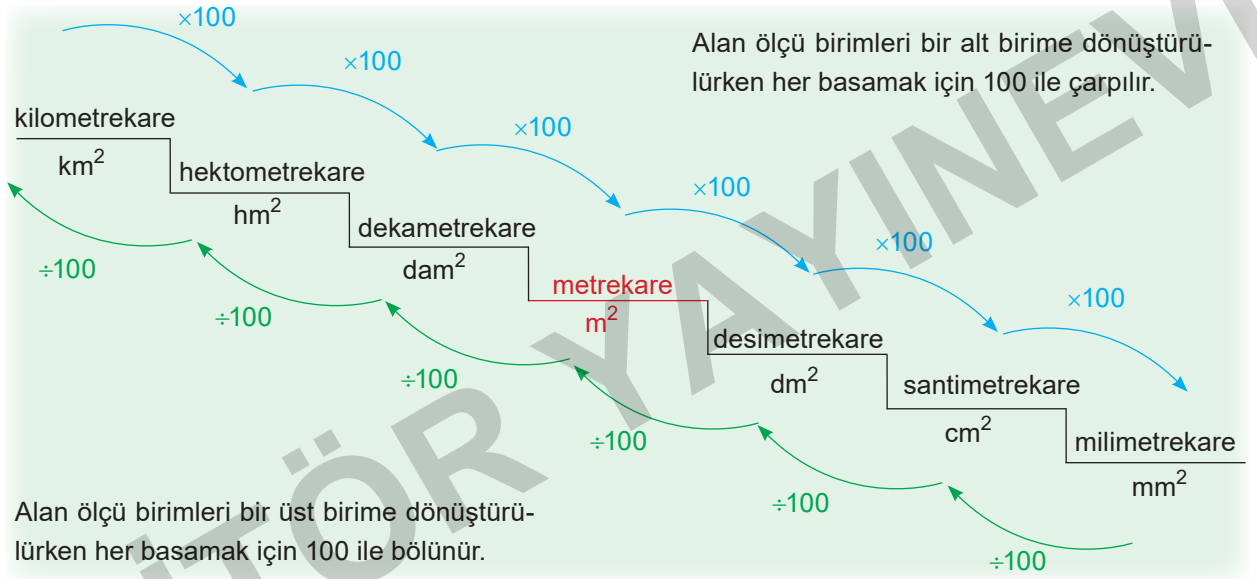
2 saatte 234 km

$$\frac{234 \text{ km}}{2 \text{ sa}} = 117 \text{ km/sa}$$

- Uzunluk temel ölçü birimimiz metredir. Kenar uzunluğu 1 metre olan karesel yüzeyin alanı 1 metrekaredir. Alan ölçü birimimiz **metrekaredir**.

Alan=3 metrekare

Örnek: Aşağıda verilen alan dönüşümlerini açıklamalarıyla beraber yapalım.

$8 \text{ m}^2 = \dots ? \dots \text{ dm}^2$,	m^2 den dm^2 ye	1 basamak inildiği için	$8 \cdot 100 = 800 \text{ dm}^2$
$9 \text{ dm}^2 = \dots ? \dots \text{ mm}^2$,	dm^2 den mm^2 ye	2 basamak inildiği için	$9 \cdot 100 \cdot 100 = 90000 \text{ mm}^2$
$200 \text{ hm}^2 = \dots ? \dots \text{ km}^2$,	hm^2 den km^2 ye	1 basamak çıkıldığı için	$200 \div 100 = 2 \text{ km}^2$
$280000 \text{ dam}^2 = \dots ? \dots \text{ km}^2$,	dam^2 den km^2 ye	2 basamak çıkıldığı için	$280000 \div 10000 = 28 \text{ km}^2$

Örnek: Aşağıda verilen alan ölçü birimlerinin dönüşümlerini yapalım.

$6 \text{ m}^2 = \dots ? \dots \text{ cm}^2$,	$6 \text{ m}^2 = 6 \cdot 10000 = 60000 \text{ cm}^2$	$30 \text{ dm}^2 = \dots ? \dots \text{ cm}^2$,	$30 \text{ dm}^2 = 30 \cdot 100 = 3000 \text{ cm}^2$
$23 \text{ cm}^2 = \dots ? \dots \text{ mm}^2$,	$23 \text{ cm}^2 = 23 \cdot 100 = 2300 \text{ mm}^2$	$700 \text{ hm}^2 = \dots ? \dots \text{ km}^2$,	$700 \text{ hm}^2 = 700 \div 100 = 7 \text{ km}^2$
$400 \text{ dm}^2 = \dots ? \dots \text{ m}^2$,	$400 \text{ dm}^2 = 400 \div 100 = 4 \text{ m}^2$	$8 \text{ dam}^2 = \dots ? \dots \text{ m}^2$,	$8 \text{ dam}^2 = 8 \cdot 100 = 800 \text{ m}^2$
$1500 \text{ cm}^2 = \dots ? \dots \text{ dm}^2$,	$1500 \text{ cm}^2 = 1500 \div 100 = 15 \text{ dm}^2$	$3 \text{ km}^2 = \dots ? \dots \text{ hm}^2$,	$3 \text{ km}^2 = 3 \cdot 100 = 300 \text{ hm}^2$
$7 \text{ hm}^2 = \dots ? \dots \text{ m}^2$,	$7 \text{ hm}^2 = 7 \cdot 10000 = 70000 \text{ m}^2$	$9 \text{ m}^2 = \dots ? \dots \text{ cm}^2$,	$9 \text{ m}^2 = 9 \cdot 10000 = 90000 \text{ cm}^2$

6.
SINIF

TÜRKÇE

EDİTÖR YAYINEVİ

KONULAR

○ BİÇİM BİLGİSİ (KÖK)	167	○ YAZIM KURALLARI (EKLERİN YAZIMI - SAYILARIN YAZIMI)	247
○ BİÇİM BİLGİSİ (EKLER)	169	○ YAZIM KURALLARI (BİRLEŞİK SÖZCÜKLERİN YAZIMI, KISALTMALARIN YAZIMI)	249
○ BİÇİM BİLGİSİ (ÇEKİM EKLERİ)	171	○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	251
○ BİÇİM BİLGİSİ (SÖZCÜĞÜN YAPISI)	175	○ PARÇADA ANLAM - 1 (ANA DÜŞÜNCE - ANA DUYGU)	255
○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	177	○ PARÇADA ANLAM - 1 (KONU - BAŞLIK)	257
○ SÖZCÜKTE ANLAM (ÇOK ANLAMLILIK)	181	○ PARÇADA ANLAM - 1 (YARDIMCI DÜŞÜNCE)	259
○ SÖZCÜKTE ANLAM (SÖZCÜKLER ARASI ANLAM İLİŞKİSİ)	185	○ PARÇADA ANLAM - 1 (GİRİŞ, GELİŞME, SONUÇ - DUYULARDAN YARARLANMA)	261
○ SÖZCÜKTE ANLAM (SÖZ SANATLARI)	187	○ PARÇADA ANLAM - 1 (PARÇA OLUŞTURMA - PARÇA TAMAMLAMA - İKİ PARAGRAFA BÖLME)	263
○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	189	○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	265
○ SÖZ GRUPLARINDA ANLAM (DEYİMLER, ATASÖZLERİ)	193	○ PARÇADA ANLAM - 2 (HİKÂYE UNSURLARI - ANLATICI)	269
○ SÖZ GRUPLARINDA ANLAM (ÖZDEYİŞLER, KALIPLAŞMAMIŞ SÖZ GRUPLARI)	195	○ PARÇADA ANLAM - 2 (METİN KARŞILAŞTIRMA)	271
○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	197	○ PARÇADA ANLAM - 2 (METNİN DİL VE ANLATIM ÖZELLİKLERİ)	273
○ İSİMLER (ADLAR)	201	○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	275
○ İSİMLER (ADLAR), İSİM TAMLAMALARI	203	○ NOKTALAMA İŞARETLERİ (NOKTA, VİRGÜL, SORU İŞARETİ)	279
○ İSİM TAMLAMALARI	205	○ NOKTALAMA İŞARETLERİ (NOKTALI VİRGÜL, ÜNLEM, İKİ NOKTA, ÜÇ NOKTA)	281
○ SIFATLAR (ÖN ADLAR)	207	○ NOKTALAMA İŞARETLERİ (KISA ÇİZGİ, KONUŞMA ÇİZGİSİ, TIRNAK İŞARETİ)	283
○ SIFATLAR (ÖN ADLAR), SIFAT TAMLAMALARI	211	○ NOKTALAMA İŞARETLERİ (KESME İŞARETİ, YAY AYRAÇ, KÖŞELİ AYRAÇ, EĞİK ÇİZGİ)	285
○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	213	○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	287
○ ZAMİRLER (ADILLAR)	217	○ METİN TÜRLERİ (ANI, MEKTUP)	291
○ EDATLAR (İLGEÇLER) - ÜNLEMLER	221	○ METİN TÜRLERİ (TİYATRO, GEZİ YAZISI, ŞİİR)	293
○ BAĞLAÇLAR, GEÇİŞ VE BAĞLANTI İFADELERİ	223	○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	295
○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	225	○ GÖRSEL OKUMA (ŞEKİL, SEMBOL VE İŞARETLER)	299
○ CÜMLEDE ANLAM (NEDEN - SONUÇ, AMAÇ-SONUÇ, KOŞUL)	229	○ GÖRSEL OKUMA (TABLO VE GRAFİK YORUMLAMA)	301
○ CÜMLEDE ANLAM (KARŞILAŞTIRMA, BENZETME, ÖRNEKLENDİRME, ABARTMA)	231	○ SÖZEL MANTIK VE MUHAKEME	303
○ CÜMLEDE ANLAM (ÖZNEL VE NESNEL ÇIKARIM)	233	○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	307
○ CÜMLEDE ANLAM (YAKIN ANLAMLILIK, CÜMLE YORUMLAMA)	235		
○ CÜMLEDE ANLAM (DUYGU BİLDİREN İFADELER)	237		
○ CÜMLEDE ANLAM (CÜMLE OLUŞTURMA, CÜMLE TAMAMLAMA)	239		
○ GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	241		
○ YAZIM KURALLARI (BÜYÜK HARFLERİN KULLANIMI)	245		

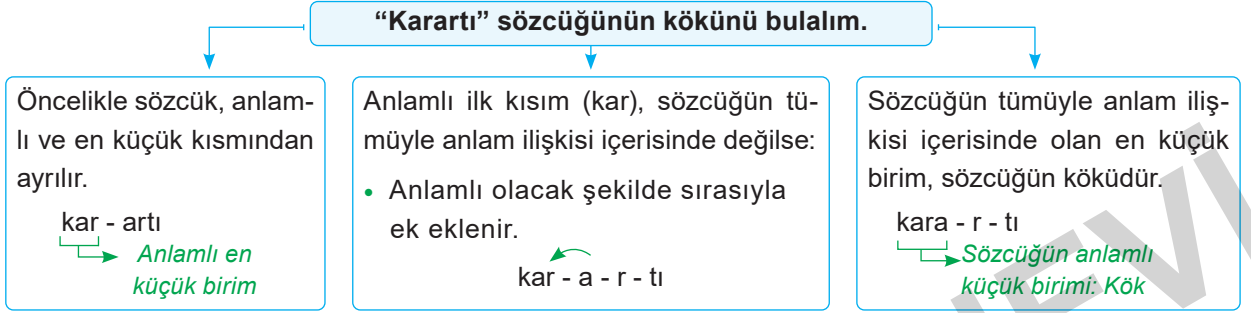
KÖK

- Bir sözcüğün parçalanamayan anlamlı en küçük parçasına **kök** denir.

📌 **Örnek:** al-, kır-, sev-, yüz-, kırp-, sus-; ad, kış, kuş, kar, yün, dört, şan...

- Bir sözcüğün kökü bulunurken aldığı tüm ekler çıkarılır ve geriye kalan anlamlı en küçük parça sözcüğün kökü olur.

📌 **Örnek:**

📌 **Örnek:** “Susuzluk” sözcüğünün parçalanamayan, anlamlı en küçük parçası “su” ifadesidir. Bu ifade, sözcüğün tümüyle anlam ilişkisi içerisinde.

SU → *İnsan yaşamı için gerekli olan; sıvı durumundaki renksiz, kokusuz sıvı*
kök

SU + SUZ → *Suyu olmayan, suyu bulunmayan*
yapım eki

SU + SUZ + LUK → *Susuz olma durumu, kuraklık*
yapım eki

İsim kökü ve fiil kökü olmak üzere iki tür kök vardır.

İsim Kökü: Canlı ve cansız tüm varlıklara karşılık gelen, “-mek/-mak” eklerini aldıklarında anlamsızlaşan köklerdir.

🗨️ kör, su, kor, ateş, ayak, ok, ip, yel ...

Fiil Kökü: Bir iş, oluş, hareket bildiren; “-mek/-mak” ekini aldıklarında anlamlı olan köklerdir.

🗨️ gel-, uç-, git-, al-, yat-, oku-, sev-...

- Aşağıdaki sözcüklerin sonundaki kısa çizgi(-), o sözcüklerin fiil kökü olduğunu belirtir ve bu sözcükler okunurken sonlarına “-mek/-mak” ekleri getirildiğini ifade eder.

📌 **Örnek:** 🗨️ git- → git(mek)

🗨️öp- →öp(mek)

🗨️süz- →süz(mek)

📌 **Not:** Bazı kökler hem isim hem de fiil kökü olarak kullanılabilir. Bu kökler; aralarında anlam ilgisi var ise **ortak kök**, hiçbir anlam ilgisi yok ise **sesteş kök** adını alır.

📌 **Örnek:**

Ortak kök

Anlam ilgisi var.

- Boya
- Savaş
- Barış

Sesteş kök

Anlam ilgisi yok.

- Gül → Gülmek eylemi / Çiçek türü
- Al → Almak eylemi / Kırmızı renk
- Yaz → Yazmak eylemi / Mevsim

- Kalıplaşmamış söz grupları genellikle cümle veya metin içerisinde altı çizili olarak ya da soru kısmında tırnak içinde verilerek belirtilir. Belirtilen söz gruplarının cümleye veya metne kattığı anlam sorulur.

Örnek:

Kalıplaşmamış Söz Gruplarının Olduğu Metinler	Metne Kattıkları Anlamlar
<p>☞ Bir anlatımda insanlar, <u>aynı torbadan çıkmış</u> varlıklar olarak tanımlanmıştır. Bu kesinlikle kabul edilebilecek bir durum değildir. Bunu kabul eden zihniyet öznelliği nasıl tanımlıyor acaba?</p>	<p><i>Benzer olunduğu, kişisel farklılıkların yok sayıldığı</i></p>
<p>☞ Bir karar alırken <u>yüreğinin sesine kulak verin</u>. O size doğruyu söyleyecektir. Böylece en doğru kararı almış olursunuz.</p>	<p><i>İçinizden gelenleri önemseyin, duygularınızla hareket edin.</i></p>
<p>☞ Şair, şiirini <u>yüreğinden çok gözleriyle yazardı</u>. Bu da onun şiirini cansız, ruhsuz kılardı. Okuyucu onun şiirlerinde betimlemenin içinde bulurdu kendini, kalbe dokunan tek bir mısrayla karşılaşmazdı.</p>	<p><i>Anlatımda duygulardan çok gözleme önem verildiği</i></p>

ÇÖZÜMLÜ TEST

1. Sahafa gittiğimde beni neyin beklediğini bilmiyordum. Tamam, doğrudur farklı eserler peşindeydim ama böyle bir şeyle karşılaşacağımı tahmin bile edemezdim. Tozlu rafların arasından çekip aldığım eser, eşine az rastlanan bir başyapıtı. Yıllarca o rafta unutulmuş; kim tarafından, ne zaman ve nereden getirildiği bilinmeyen bir derya vardı artık ellerimde...

Bu parçadaki altı çizili ifadenin metne kattığı anlam, aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Gözleri, ender görülen bir acıyla gölgelendi.
- B) Hiç farkına varmadan evin önüne kadar gelmiştik.
- C) Kesinlikle çokça karşılaştığımız bir insandı.
- D) Her zaman karşılaştığımız bu adam, onun babasıymış.

Çözüm: “Eşine az rastlanan” ifadesi, çok nadiren karşılaşılan, ender görülen” anlamlarında kullanılan bir söz grubudur. Bu ifade metinde de bu anlamları karşılamaktadır. Aynı anlam kapsamına giren ifade A seçeneğindeki “Gözleri, ender görülen bir acıyla gölgelendi.” cümlesinde de vardır.

Gözleri, ender görülen bir acıyla gölgelendi.

*eşine az
rastlanan*

2. Atatürk'ün söylediği aşağıdaki özdeyişlerden hangisi “çağdaşlık” ile ilgilidir?

- A) Bu millet hiçbir zaman hür olmadan yaşamamıştır, yaşayamaz ve yaşamayacaktır.
- B) Millî egemenlik öyle bir nurdur ki onun karşısında zincirler erir, taç ve tahtlar batar, mahvolur.
- C) Türk gençliği amaca, bizim yüksek ülkümüze durmadan, yorulmadan yürüyecektir.
- D) Medeni olmayan milletler, medeni olanların ayakları altında kalmaya mahkûmdur.

Çözüm: A seçeneğindeki özdeyiş “bağımsızlık”, B seçeneğindeki özdeyiş “egemenlik”, C seçeneğindeki özdeyiş “gençlik” ve D seçeneğindeki özdeyiş “çağdaşlık” ile ilgili söylenmiştir. Atatürk “medeni” kavramını kullanarak “uygar olmayı” vurgulamıştır.

Varlıkların Oluşuna Göre İsimler

Somut İsimler

- Duyu organlarımızla algılayabildiğimiz varlıklara verilen adlara **somut isimler** denir.

kuşlar

ateş

Örnek: Hava, su, çiçek, çocuk, bisiklet, top, gaz, elma, klavye, parmak...

Soyut İsimler

- Zihnimizde tasarladığımız, duyu organlarımızla algılayamadığımız varlıklara verilen adlara **soyut isimler** denir.

arkadaşlık

mutluluk

Örnek: Rüya, sevinç, mutluluk, keder, üzüntü, akıl, zekâ, ruh, melek, Tanrı, iyilik...

Not: Bir varlığın somut olabilmesi için sadece bir duyu organımızla algılanabilmesi yeterlidir. Mesela "hava" sözcüğünü beş duyu organımızla algılamamız olanaksızdır. Sadece dokunma duyumuz yardımıyla onu hissetmemiz, onun somut olması için yeterlidir.

AD DURUM (HÂL) EKLERİ

Yalın Hâl

- Adın, ismin hâl eklerinden herhangi birini almadığı hâlidir.

Örnek:

Babam çok eski bir **kilim** aldı. (kilim → yalın)

Uçak saatlerce piste inemedi. (uçak → yalın)

Yolcu bir türlü sakinleşmiyordu. (yolcu → yalın)

Not: Yalın sözcükler iyelik eki aldıklarında yine yalın durumda olur. Kısacası sözcükler hâl eklerinin haricinde bir ek alsalar dahi yalın durumda olurlar.

Belirtme - Gösterme Hâli (-i Hâli)

- İsmeye getirilen "-ı / -i / -u / -ü" eklerinden biriyle yapılır.

Örnek:

Bu geceyi **i** iple çekiyorum.

Mumu **u** yakınca ortalık aydınlandı.

Sen o günü **ü** hatırlıyor musun?

Yönelme - Yaklaşma Hâli (-e Hâli)

- İsmeye getirilen "-e / -a" eklerinden biriyle yapılır.

Örnek:

Eve **e** gelince ilk işi ellerini yıkamaktı.

Kıyafetleri dolaba **a** sığmıyordu.

Oyuncağına **a** dokundurtmuyordu.

Bulunma Hâli (-de Hâli)

- İsmeye getirilen "-de / -da / -te / -ta" eklerinden biriyle yapılır.

Örnek:

Saatlerce hastanede **de** bekledik.

Kuşlar pencerede **de** ötüşüyordu.

Yolda **de** teyzemlerle karşılaştık.

Ayrılma - Çıkma Hâli (-den Hâli)

- İsimlere getirilen "-den / -dan / -ten / -tan" eklerinden biriyle yapılır.

Örnek:

Duvar**dan** atlayınca ayağını kırdı.

Çocukları kur**stan** alıp parka götürdük.

Gül**den** koparılan dikenler pek de çoktu.

Belgisiz Zamirler

- Adların yerini belli belirsiz tutan zamirlerdir. Hangi ismin, hangi varlığın yerini tuttuğu belli değildir.

Örnek:

🗨️ Tiyatroya **birçoğu** gelmedi, **birkaçı** gelmişti.

🗨️ **Çoğunu** düğüne çağırmadım.

🗨️ **Birkaçını** sen götür, **bazılarını** da biz getiririz.

- Türkçede kullanılan “herkes, bazıları, başkası, hepsi, biri, birkaçı, kimse, birçoğu, birazı, çoğu, öbürü” sözcükleri belli başlı belgisiz zamirlerdir.

📌 **Not:** Belirsizlik bildiren sözcükler isimden önce gelip o ismi belirtirse zamir değil, sıfat olur.

Örnek:

🗨️ **Bazıları** laftan anlamaz. (*belgisiz zamir*)

🗨️ **Bazı insanlar** laftan anlamaz. (*belgisiz sıfat*)
sıfat isim

Soru Zamirleri

- Adın yerini soru yoluyla tutan zamirlerdir.

Örnek:

🗨️ Ankara'daki geziye **kim** gelecek?

↳ *Ali, Lale, Funda...*

🗨️ Akşam akşam **nere**den geliyorsun?

↳ *evden, işten, bahçeden...*

- Türkçede kullanılan “kim, kimi, ne, nereye, hangi, hangisi, kaç, kaçış...” sözcükleri, cümlede soru zamiri olarak kullanılmaktadır. Soru zamirleri ad çekim ekleriyle çekimlenebilir.

📌 **Not:** Soru bildiren sözcükler isimden önce gelip o ismi belirtirse zamir değil, sıfat olur.

Örnek:

🗨️ **Ne** söylemek istersin? → soru zamiri (*söz*)

🗨️ **Ne renk** seversiniz? → soru sıfatı (*sarı*)
sıfat isim

ÇÖZÜMLÜ TEST

1. Bazı sözcükler bir ismin yerine kullanıldıklarında zamir, bir isimden önce gelerek onu belirttiğinde sıfat olur.

Aşağıdakilerden hangisi bu sözcüklerden biri değildir?

- A) Bu B) Şu C) O D) Ben

Çözüm: “Bu, şu, o” sözcükleri bir ismin yerini tutarsa işaret zamiri, bir isimden önce kullanılıp o ismi belirtirse işaret sıfatı olur. “O” sözcüğü bir insan isminin yerine kullanılırsa kişi zamiri olur. “Ben” sözcüğü ise kişi zamiridir, sıfat olarak kullanılamaz.

2. “Sen, ondan daha fazla çalışarak kendini ispatlamalısın.” cümlesinde kaç tane şahıs zamiri kullanılmıştır?

- A) 3 B) 5 C) 6 D) 2

Çözüm: “Ben, sen, o, biz, siz, onlar, kendi” sözcükleri kişi zamirleridir. Bu zamirler çekim eklerini alabilir. Bu cümledeki “sen, ondan, kendini” sözcükleri kişi zamiridir.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, anlam belirsizliğini gidermek için cümlenin başına bir kişi zamiri getirilmelidir?

- A) Yolumuz o köyden de geçiyordu.
B) Davetleri sevmediğini bilmiyordum.
C) Kalemimiz çantamda kalmış olabilir.
D) Koyunlarınızı o yaylada otlatın.

Çözüm: Kişilerden ya da onlarla ilgili durumlardan bahsederken anlam belirsizliği olmaması için bahsedilen kişileri belirten kişi zamirleri kullanılmalıdır. Örneğin B seçeneğindeki cümlede “davetleri sevmeyen” kişinin belirsiz olduğu görülmektedir. Cümle şu iki anlama da gelmektedir:

Onun davetleri sevmediğini bilmiyordum.

Senin davetleri sevmediğini bilmiyordum.

Bu belirsizliği gidermek için cümlenin başına bahsedilen kişiyi belirten kişi zamiri mutlaka kullanılmalıdır.

ÖZNEL VE NESNEL ÇIKARIM

- Doğruluğu ya da yanlışlığı kişiden kişiye değişen, tartışılan düşüncelerin ifade edildiği cümlelere **öznel çıkarım cümleleri**; gerçekliği ispat edilebilen, kişiye göre değişmeyen, genel yargılar içeren cümlelere **nesnel çıkarım cümleleri** denir.

Öznel Çıkarım

- Anlatıcının görüşlerini, yorum ve öznelimlerini içerir.
- Anlatılanlar kanıtlanmaz, kanıtlama amacı güdülmez.
- Bu cümlelerde “bence, bana göre” anlamı vardır.

☞ Dünyanın en güzel ve en görkemli şehri İstanbul'dur.

Cümlede; İstanbul hakkındaki düşünceler, kişiden kişiye değişebilen ve bir duygu olan beğeniyi ifade eden “en görkemli ve en güzel” sözleri ile dile getirilmiştir.

☞ Tiyatro, diğer aktivitelerden daha eğlenceli.

Tiyatronun diğer aktivitelerden eğlenceli oluşu yazarın düşüncesidir. Oysa bir başkası için sinema, tiyatrodan daha eğlenceli olabilir.

☞ Giydiği kıyafetin rengi çok güzelmiş.

☞ Buranın manzarasına doyum olmuyor.

☞ En güzel mevsim ilkbahardır.

☞ Çocuklar içinde en güzel olanı Melek'ti.

☞ Yeni romanınız dil ve anlatım bakımından hiç de fena değil.

Nesnel Çıkarım

- Herkesin kabul ettiği bir gerçekliği vardır.
- Gözlem, deney ve araştırmalara dayanır.
- Doğruluğu ya da yanlışlığı kişiden kişiye değişmez.

☞ Türkiye'nin nüfusu en kalabalık olan şehri İstanbul'dur.

Yapılan son nüfus sayımına göre 15,46 milyon kişinin yaşadığı İstanbul, Türkiye'nin en yüksek nüfuslu şehridir. Bu durum yapılan nüfus sayımıyla istatistiksel olarak da kanıtlanmıştır.

☞ İstiklâl Marşı'nın yazarı Mehmet Akif Ersoy'dur.

Mehmet Akif Ersoy'un Türkiye'nin milli marşı olan İstiklâl Marşı'nın yazarı olduğu herkes tarafından bilinen, kanıtlanabilir bir bilgidir.

☞ Dolapta beş yumurta kalmış.

☞ Mektubun iki gün gecikmeli geldi.

☞ Akdeniz'in bitki örtüsü makidir.

☞ Grafikte iki farklı türden veriler vardı.

☞ Evin üst katını maviye boyamıştık.

☞ Tarihte kullanılan ilk bilgisayarlar oda büyüklüğündeymiş.

☞ Aşağıdaki görselle ilgili öznel ve nesnel çıkarımlarda bulunalım:

Öznel Çıkarımlar

- Evlerin taş duvarları çok otantik.
- Kırmızı çiçekler, taş duvarın gülümsemesi olmuş.
- Ağaçların çokluğu insanların yaşamayı sevdiğini gösteriyor.
- Küpler duvara asılarak eski eşyalar değerlendirilmiştir.

Nesnel Çıkarımlar

- Evler taşlardan yapılmıştır.
- Evin duvarından kırmızı çiçekler sarkmaktadır.
- Direkte sokak lambası bulunmaktadır.
- Duvarlarda saksı ve küpler bulunmaktadır.

SORU İŞARETİ (?)

Soru İşaretinin Kullanıldığı Yerler	Örnekler
<ul style="list-style-type: none"> Soru eki veya soru sözü içeren cümle veya sözlerin sonuna konur. 	<p>Nasıl geçecek bu zaman?</p> <p>Okula mı geciktin bugün?</p>
<ul style="list-style-type: none"> Soru bildiren ancak soru eki veya sözü içermeyen cümlelerin sonuna konur. 	<p>Polis arkasından koştu, seslendi: – Memleket?</p>
<ul style="list-style-type: none"> Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer tarih vb. durumlar için kullanılır. 	<p>Yunus Emre (1240? - 1320).</p> <p>1496 (?) yılında doğan Fuzuli...</p>

Not: “mı/mi” soru eki cümleye soru anlamı katmak göreviyle kullanılmadığında cümlelerin sonuna soru işareti konulmaz.

Tatlı mı tatlı bir çocuktuktu.

Yemek yedin mi gel.

Soru anlamı taşıyan birden fazla cümlenin bir arada olduğu cümlelerde soru işareti en sona konulur.

Balat'tan mı, Çengelköy'den mi, Beşiktaş'tan mı gelir bu sesler?

ÇÖZÜMLÜ TEST

1. Aylar sonra 28 () 07 () 1922'de Akşehir'deyiz. Bazı ordu komutanları () sivil davetliler () erler ve bazı genç subaylar oyunun başlamasını heyecanlı bekliyor. İçlerinden biri kendisine hâkim olamayarak:

– Şu gelen yoksa Atatürk mü ()

Yukarıdaki yay ayrıçlara sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmiştir?

- A) (-) (-) (,) (,) (!) B) (,) (,) (,) (,) (?)
C) (,) (,) (,) (,) (!) D) (-) (-) (;) (,) (?)

Çözüm: Tarihlerin yazılışında ay ve günü gösteren sayıları ayırmak için ilk iki ayrıca nokta, birbirini ayırmak için virgül kullanıldığından üç ve dördüncü sıradaki yay ayrıçlara virgül, kendisinden önceki cümle soru anlamı taşıdığı için son yay ayrıca da soru işareti konulmalıdır. Yani yay ayrıçlara sırasıyla (,) (,) (,) (,) (?) işaretleri konulmalıdır.

2.

- I. Ankara, İstanbul, Mersin illerine gittim.
II. Sanatçı, uzun deneyimler geçirmiş olmalıdır.
III. Sabah yanına uğrarım, dedi.
IV. İşten çıktım, eve gittim, sonra da dinlendim.
V. Altı yıl önce, işe girdiğin yıl, bize gelmiştin.

Yukarıdaki cümlelerde virgül (,) kaç farklı işlevde kullanılmıştır?

- A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

Çözüm: Virgül; I. cümlede eş görevli ifadeleri ayırmak, II. cümlede yargı bildiren ifadeden uzak düşmüş işi yapan kişiyi belirten sözcüğü göstermek, III. cümlede cümleleri belirtmek, IV. cümlede birbiri ardınca sıralanan cümleleri ayırmak, V. cümlede de ara sözlere belirtmek için kullanılmıştır. Yani virgül bu cümlelerde beş farklı görevde kullanılmıştır.

6.
SINIF

FEN BİLİMLERİ

EDİTÖR YAYINEVİ

KONULAR

GÜNEŞ SİSTEMİ	313	GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	359
METEORLAR - GÖK TAŞLARI - ASTEROİTLER	315	SESİN YAYILMASI - SESİN FARKLI ORTAMLARDA FARKLI DUYULMASI	363
GÜNEŞ VE AY TUTULMALARI	317	SESİN YAYILDIĞI ORTAMDAKİ SÜRATİ - ŞİMŞEK VE GÖK GÜRÜLTÜSÜ	365
GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	319	SES BİR ENERJİ TÜRÜ MÜDÜR? SES MADDEYLE KARŞILAŞINCA NE OLUR?	367
DESTEK VE HAREKET SİSTEMİ	323	SESİN YAYILMASINI ÖNLEYEBİLİR MİYİZ? - SES YALITIM TEKNOLOJİLERİ - AKUSTİK	369
SİNDİRİM SİSTEMİ	325	GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	371
DOLAŞIM SİSTEMİ	327	SİNİR SİSTEMİ	375
SOLUNUM SİSTEMİ	329	İÇ SALGI BEZLERİ	377
BOŞALTIM SİSTEMİ	331	ERGENLİK DÖNEMİ	379
GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	333	DUYU ORGANLARININ YAPILARI - KOKU ALMA VE TAT ALMA DUYULARI ARASINDAKİ İLİŞKİ	381
KUVVETİN ÖZELLİKLERİ	337	DUYU ORGANLARININ SAĞLIĞI	383
BİLEŞKE KUVVET - DENGELENMİŞ VE DENGELENMEMİŞ KUVVETLER	339	SİSTEMLERİN SAĞLIĞI	385
SÜRAT NEDİR?	341	GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	387
HAREKETLİNİN GRAFİĞİNİ ÇİZELİM	343	İLETKEN VE YALITKAN MADDELER	391
SABİT SÜRATLİ HAREKET	343	AMPULÜN PARLAKLIĞINI DEĞİŞTİRELİM	393
GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	345	DİRENÇ NEDİR? - AMPUL DE BİR DİRENÇ	395
MADDENİN TANECİKLİ YAPISI	349	GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2	397
YOĞUNLUK	351		
MADDELERİ İSİ İLETKENLİKLERİNE GÖRE SINIFLANDIRALIM	353		
ISI YALITIMI NEDİR? - ISI YALITIMININ ÖNEMİ	355		
YAKITLAR	357		

Gezegen; Güneş etrafında belli yörüngelerde hareket eden belli büyüklükteki gök cisimleridir. Isı ve ışık yaymazlar, aldıkları ışığı yansıtırlar. Hareketlidirler. Belirli bir yıldızın yörüngesinde dönerler. Gezegenler soğuktur ve yıldızlara göre çok küçüktür.

- Gezegenlerin Güneş'e olan uzaklıkları astronomi birimi (AB) ile ifade edilir.
- Güneş'in Dünya'ya olan uzaklığı 150 milyon km (1AB) olarak kabul edilir.

GÜNEŞ SİSTEMİNDEKİ GEZEĞENLER

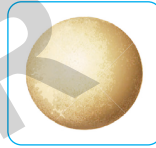
1. Merkür

- Güneş'e en yakın gezegendir.
- En küçük boyutlara sahip gezegendir. Uydusu yoktur.
- Atmosfere sahip değildir.
- Kendi etrafında çok yavaş hareket eder. Bundan dolayı sıcaklık değişimi çok fazladır.

2. Venüs

- Güneş'e en yakın 2. gezegendir.
- Büyüklük olarak 6. sıradadır.
- Boyutu Dünya'ya çok yakındır. Dünya'nın ikizi olarak bilinmektedir.
- Uydusu yoktur.
- Bir atmosferi vardır. Fakat atmosferi CO₂ (karbondioksit) gazı içerdiği için sürekli sera etkisi gösterir.
- Sıcaklığı çok yüksektir. (Ortalama 400°C)
- Güneş, etrafında dolanan diğer gezegenlerin aksinde, saat yönünde dolanır.
- Halk arasında "Çoban Yıldızı" olarak bilinir.

3. Dünya

- Güneş'e olan uzaklık bakımından üçüncü sırada bulunur.
- Güneş sistemindeki 5. büyük gezegendir ve üzerinde yaşamın olduğu tek gezegendir.
- Dünya'nın 1 tane uydusu vardır. O da etrafında dolanan Ay'dır.
- Yüzeyinde dağlar, aktif volkanlar, vadiler ve de-

nizler bulunur. Yüzeyinin 3/4'ü sularla çevrilidir.

- Dünya'nın yüzeyini çevreleyen atmosferindeki su, oksijen ve uygun sıcaklık yaşamın devam etmesine yardımcı olur.
- Kendi etrafındaki dönüşünü 24 saatte, Güneş'in etrafındaki dolanımını 365 gün 6 saatte tamamlamaktadır.

4. Mars

- Güneş'e olan uzaklığı bakımında 4. sıradadır. Büyüklük olarak sondan 2. gezegendir.
- Sıcaklığı -140°C ile 20°C arasındadır. Dünya atmosferlerinden daha seyrek olan bir atmosfere sahiptir.
- İki doğal uydusu vardır. Dünya gibi yıl içinde Güneş'e yaklaşır ve uzaklaşır. Dünya'dan teleskopla inceleme yapılabilecek uzaklıktadır.
- Üzerindeki demir oksitten dolayı kızılımsı bir renge sahiptir. Bu yüzden **Kızıl Gezegen** olarak da adlandırılır. Kendi çevresindeki dönüşünü 24 saat 37 dakikada, Güneş'in çevresindeki dolanımı ise 687 günde tamamlar.

5. Jüpiter

- Güneş'e olan uzaklığı bakımından 5. sıradadır. Güneş sistemindeki en büyük gezegendir.
- 79 uydusu vardır. Ortalama sıcaklığı -140°C'dir.
- Etrafı toz ve taş parçalarından oluşmuş bir halka ile çevrilidir.
- Kalın atmosfer tabakasında büyük fırtınalar oluşmaktadır.

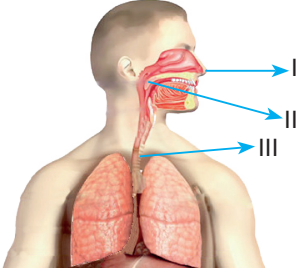

6. Satürn

- Güneş'e olan uzaklığı bakımından 6. sıradadır. 2. büyük gezegendir.
- Çıplak gözle izlenebilir.
- Sıcaklık çok düşüktür. Bundan dolayı yaşam yoktur. (Ortalama -180°C dir.)
- Etrafında halkalar vardır.
- 82 tane uydusu vardır. Atmosferi sıvı ya da sıkışmış gaz formdaki hidrojen moleküllerinden oluşur.

1.

Yukarıda verilen modelde solunum sistemine ait yapı ve organlar numaralarla gösterilmiştir.

Buna göre I, II ve III numaralı yerler hangi yapı ve organları göstermektedir?

	I	II	III
A)	Burun	Yutak	Soluk borusu
B)	Burun	Yutak	Yemek borusu
C)	Burun	Gırtlak	Soluk borusu
D)	Burun	Gırtlak	Yemek borusu

Çözüm: I numaralı yapı burun, II numaralı yapı yutak, III numaralı yapı ise soluk borusudur.

2. İnsanda göğüs boşluğunda bulunan akciğerler sağ ve sol akciğer olmak üzere iki tane olup sağ akciğer üç loblu, sol akciğer ise iki lobludur.

Bu durum;

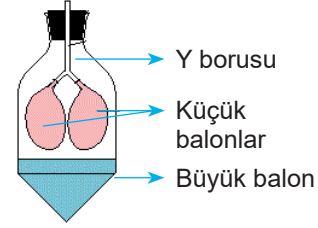
- I. Sağ ve sol akciğerlerin aynı büyüklükte olmasına
- II. Her iki akciğerde de hava keseciklerinin bulunmasına
- III. Sol akciğerin sağ akciğerden küçük olmasına

yukarıdakilerden hangilerine neden olabilir?

A) I ve II	B) II ve III
C) Yalnız III	D) I, II ve III

Çözüm: Sağ akciğer 3 loblu, sol akciğer 2 lobludur. Sol akciğere kalbin yaslanması sonucu sol akciğer sağ akciğerden küçüktür.

3. Furkan verilen malzemelerle aşağıdaki solunum sistemi modelini hazırlamıştır.

Buna göre Furkan'ın hazırladığı modelde kullandığı malzemeler solunum sisteminin hangi organlarını temsil etmektedir?

	Y. borusu	K. balonlar	B. balon
A)	Gırtlak	Bronş	Diyafram
B)	Yutak	Soluk borusu	Akciğer
C)	Soluk borusu	Akciğerler	Alveol
D)	Soluk borusu	Akciğerler	Diyafram

Çözüm: Hazırlanan modelde Y borusu soluk borusunu, küçük balonlar akciğeri, büyük balon ise diyaframı temsil eder.

4. Soluk alırken ağızımızdan değil burnumuzdan nefes almamız.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun gerekçesi olarak gösterilemez?

- A) Burunda bulunan kılların havadaki toz ve mikropları tutması
- B) Burundaki mukus tabakasının havayı nemlendirmesi
- C) Burundaki kılcıl kan damarlarının serin havayı ısıtması
- D) Burnun koku alma duyu organı olması

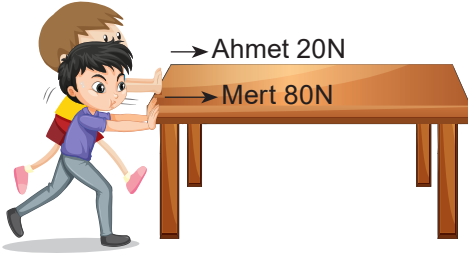
Çözüm: Soluk alırken ağızımız yerine burnumuzdan nefes almamız. Çünkü burundaki kıllar havadaki toz ve mikropları tutar, mukus tabakası havayı nemlendirir, kılcıl damarlar havayı ısıtır. Koku alma bu durumun gerekçesi olarak gösterilemez.

BİLEŞKE KUVVET (NET KUVVET)

- İki ya da daha fazla kuvvetin yaptığı ortak etkiyi tek başına yapabilen kuvvete **bileşke kuvvet** denir.
- Bileşke kuvvet "R" harfi ile gösterilir.
- Aynı doğrultudaki kuvvetlerin iki farklı bileşkesi vardır.

Aynı Doğrultulu ve Aynı Yönlü Kuvvetlerde Bileşke Kuvvet

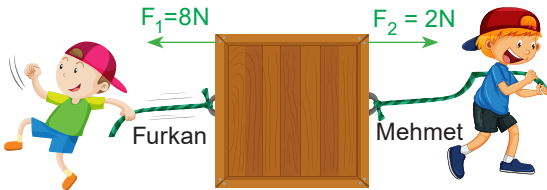
- Bir cisme etki eden kuvvetler aynı doğrultulu ve aynı yönlü ise bileşke kuvvet bu kuvvetlerin toplamı kadardır.

- Resimdeki çocuklar masayı itebilmek için masaya aynı doğrultuda ve aynı yönlü kuvvet uygulamaktadırlar.
- Masaya uyguladıkları kuvvetin oluşturduğu ortak etki bileşke kuvvettir.
- Mert'in uyguladığı kuvvet F_1 , Ahmet'in uyguladığı kuvvet F_2 olsun.
- Bu durumda bileşke (net) kuvvet;
 $R = F_1 + F_2 = 80 + 20 = 100N$ 'dur.

Aynı Doğrultulu ve Zıt Yönlü Kuvvetlerde Bileşke Kuvvet

- Bir cisme etki eden kuvvetler aynı doğrultulu fakat zıt yönlü ise bileşke kuvvet, büyük kuvvetten küçük kuvvet çıkarılarak hesaplanır. Bileşke kuvvetin yönü, büyük olan kuvvetin yönündedir.

- Furkan ve Mehmet sandığa aynı doğrultuda fakat zıt yönlü kuvvet uygulamaktadırlar.

- Buna göre bileşke kuvvet;

$$R = F_1 - F_2 \quad R = 8N - 2N = 6N\text{'dur.}$$

- Sonuç olarak sandık, Furkan'ın uyguladığı kuvvet ile aynı yönlü, 6N büyüklüğündeki bileşke kuvvetin etkisi ile hareket eder.

Not: İki kuvvetin bileşke kuvveti toplamından büyük, farkından küçük olamaz. ($F_1 > F_2$ ise)
 $|F_1 - F_2| < R < |F_1 + F_2|$

DENGELENMİŞ VE DENGELENMEMİŞ KUVVETLER

Bir cisim aynı doğrultuda, zıt yönlerde ve eşit büyüklükte uygulanan kuvvetlerin etkisindeyse bu durumda kuvvetlerin bileşkesi yani net kuvvet sıfır olur. Bileşkesi sıfır olan bu kuvvetlere **dengelenmiş kuvvetler** denir.

- Dengelenmiş kuvvetlerin etkisinde olan cisimler önceki hareketlerine aynen devam ederler.
- Cisim başlangıçta duruyorsa durmaya, hareket hâlinde ise sabit süratle hareketine devam eder.
- Dengelenmiş kuvvetlere;
 - › Sabit sürat ile giden bir tren
 - › Hareketsiz duran bir top
 - › Duvarda asılı duran bir saat

örnek olarak gösterilebilir.

Bir cisme etki eden kuvvetlerin bileşkesi yani net kuvvet sıfırdan farklıysa cisme etki eden kuvvetlere **dengelenmemiş kuvvetler** denir.

- Dengelenmemiş kuvvetlerin etkisi altında bulunan bir cisim hareket etmiyorsa bileşke (net) kuvvet doğrultusunda harekete başlar.
- Dengelenmiş kuvvetlerin etkisinde olan bir cisim hızlanabilir, yavaşlayabilir veya yön değiştirebilir.
- Dengelenmemiş kuvvetlere;
 - › Daldan düşen elma
 - › Şut çekildiğinde hızlanan top
 - › Havaya atılan bir taş parçası

örnek olarak gösterilebilir.

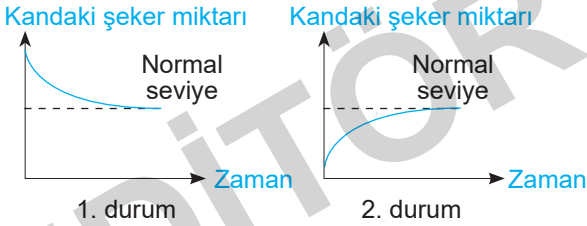
1. İç salgı bezleri tarafından salgılanan ve doğrudan kana geçen maddelere hormon denir.

Buna göre aşağıdaki durumlardan hangisinde glukagon hormonu salgılanmaya başlar?

- A) Korku filmi seyredirken heyecanlanan Ali
B) Doğum günü pastasını yiyen Aliye
C) Karnı acıkan Cem
D) Çok fazla iyotlu tuz tüketen Cemil

Çözüm: Glukagon hormonu pankreasta salgılanır. Kandaki şeker seviyesini yükseltir. Açlık durumunda salgılanır.

2. Pankreas tarafından salgılanan insülin ve glukagon hormonları kandaki şeker seviyesinin yükselmesi veya düşmesi durumunda salgılanarak kandaki şeker miktarını normal seviyeye gelmesini sağlar.

Buna göre;

- I. 1. durumda insülin hormonu salgısı artar.
II. 2. durumda glukagon hormonu salgısı artar.
III. 2 grafiğe göre karaciğerde glikozun üretimi ve kana karışması kısıtlanmıştır.

yukarıdaki ifadelerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

Çözüm: 1. durumdaki grafikte kandaki şeker miktarı yüksektir. kan şekeri miktarı normal seviyeye düşürmek için pankreasta insülin hormonu salgılanır. 2. durumdaki grafikte kandaki şeker miktarı düşüktür. Kandaki şeker miktarını normal seviyeye çıkarmak için pankreasta glukagon hormonu salgılanır. Karaciğerde glikoz üretimi başlar ve kana karışması sağlanır.

3. • Vücuttaki kimyasal olayları düzenler.
• Erkeklik ve dişilik hormonlarının salgılanmasını sağlar.
• Kemiklerin ve kasların büyümesini kontrol eder.

Buna göre hangi hormonun veya bezin açıklaması yukarıda verilmemiştir?

- A) Büyüme hormonu
B) Tiroit hormonu
C) Eşeyssel bezler
D) Böbrek üstü bezi

Çözüm: Tiroit hormonu vücuttaki kimyasal olayları düzenler. Eşeyssel bezler erkeklik ve dişilik hormonlarının salgılanmasından sorumludur. Kemiklerin ve kasların büyümesini büyüme hormonu kontrol eder.

4. **Böbrek üstü bezlerinde salgılanan hormonlarla ilgili;**

- I. Az salgılandığında cücelik görülür.
II. Korku, heyecan, öfke anında adrenalin salgılanır.
III. Kanda şeker miktarı yükselirse insülin salgılanır.

yukarıdaki ifadelerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III

Çözüm: Böbrek üstü bezleri korku, heyecan öfke durumunda adrenalin hormonu salgılar.

5. İç salgı bezlerini kontrol eder. Gelişim döneminde az salgılanırsa cücelik çok salgılanırsa devlik görülür.

Buna göre yukarıda anlatılan durum hangi hormon ve bez ile ilgilidir?

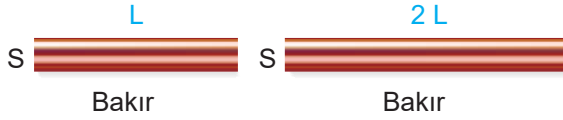
- A) Pankreas → İnsülin hormonu
B) Böbrek üstü bezi → Adrenalin
C) Hipofiz bezi → Büyüme hormonu
D) Tiroit bezi → Tiroksin hormonu

Çözüm: Hipofiz bezi iç salgı bezlerini kontrol eder. Büyüme hormonu salgılar. Büyüme döneminde az salgılanırsa cücelik, çok salgılanırsa devlik görülür.

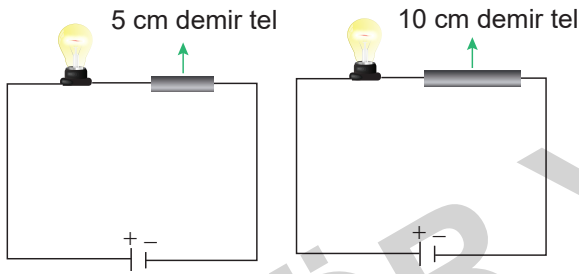
AMPUL PARLAKLIĞINI ETKİLEYEN DEĞİŞKENLER

İletkenin Uzunluğunun Ampulün Parlaklığına Etkisi

- İletken telin uzunluğu arttıkça elektriksel direnç artar. İletken telin uzunluğu azaldıkça elektriksel direnç azalır.

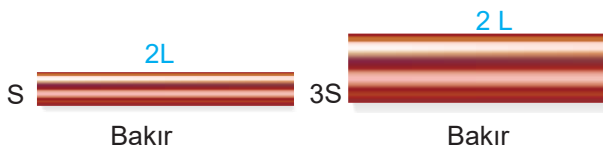
- Kalınlıkları (dik kesit alanları) ve cinsleri aynı olan iki iletkenin uzunluğu daha fazla olanda elektrik enerjisi daha fazla zorlukla karşılaşıacağından elektriksel direnç daha büyük olur.

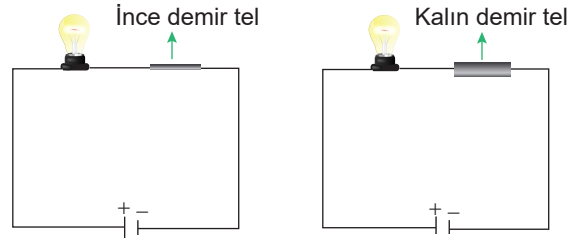
- Kalınlıkları ve cinsleri aynı, uzunlukları farklı iletken teller kullanılarak hazırlanan elektrik devrelerinde kısa iletken telin kullanıldığı devredeki ampulün parlaklığı, uzun iletken telin kullanıldığı devredeki ampulün parlaklığından daha fazla olacaktır.
- Bir elektrik devresindeki iletkenin uzunluğu arttıkça ampulün parlaklığı azalır.

İletkenin Kalınlığının (Dik Kesit Alanının) Ampulün Parlaklığına Etkisi

- İletkenin kalınlığı azaldıkça elektriksel direnç artar iletkenin kalınlığı arttıkça elektriksel direnç azalır.

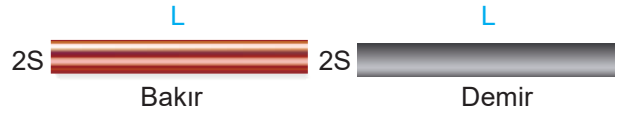
- Uzunlukları ve cinsleri aynı olan iki iletkenin kalınlığı az olanın direnci daha fazla olur.

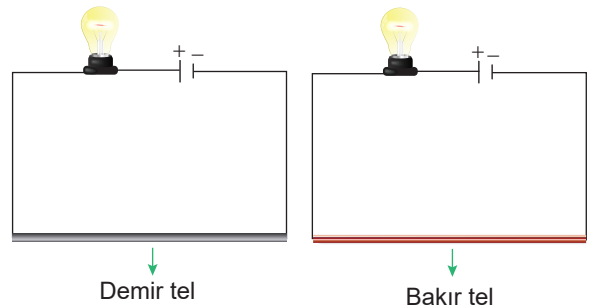
- Eşit uzunlukta ve aynı cins iletken tellerin kullanıldığı basit elektrik devrelerinde kalınlığı (dik kesit alanı) az olan telin kullanıldığı devredeki ampulün parlaklığı, kalınlığı fazla olan iletken telin kullanıldığı devredeki ampulün parlaklığından daha az olacaktır.
- Bir elektrik devresindeki iletkenin kalınlığı (dik kesit alanı) arttıkça ampulün parlaklığı artar.

İletkenin Cinsinin Ampulün Parlaklığı Üzerindeki Etkisi

- İletken olarak kullandığımız metallerin direnç değerleri birbirinden farklıdır.
- Gümüş, bakır, altın, nikel - krom, demir sıralamasına bakıldığında gümüşten demire doğru ilerledikçe iletkenlik azaldığından direnç artar, ampul parlaklığı azalır.

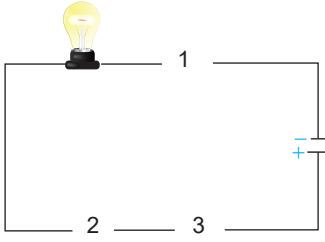

- Uzunlukları ve kalınlıkları (dik kesit alanları) aynı olan demir ve bakır tellerden, bakır telin elektriksel direnci demir tele göre daha azdır.

- Uzunlukları ve kalınlıkları (dik kesit alanları) aynı olan basit elektrik devrelerinde demirin direnci bakırdan daha fazla olduğu için demir iletken telin kullanıldığı devredeki ampulün parlaklığı, bakır iletken telin kullanıldığı devredeki ampulün parlaklığından daha az olur.

6.

Yukarıdaki devrede 1, 2 ve 3 ile gösterilen noktalara aşağıda verilen maddeler konulursa ampul ışık verir?

1	2	3
---	---	---

A)	Bakır tel	Plastik tarak	Tahta kaşık
B)	Tahta çubuk	Madeni para	Kibrit kutusu
C)	Altın küpe	Gözlük camı	Porselen tabak
D)	Demir çivi	Gümüş yüzük	Alüminyum folyo

7.

- I. Elektrik tesisatı
- II. Elektrik iletim hatları
- III. Elektrik santralleri
- IV. Prizler, anahtarlar

Elektrik enerjisinin üretilip evlerimize kadar gelmesi sürecinde görev alan yapıların bu süreçteki sıralaması yukarıda karışık olarak verilmiştir.

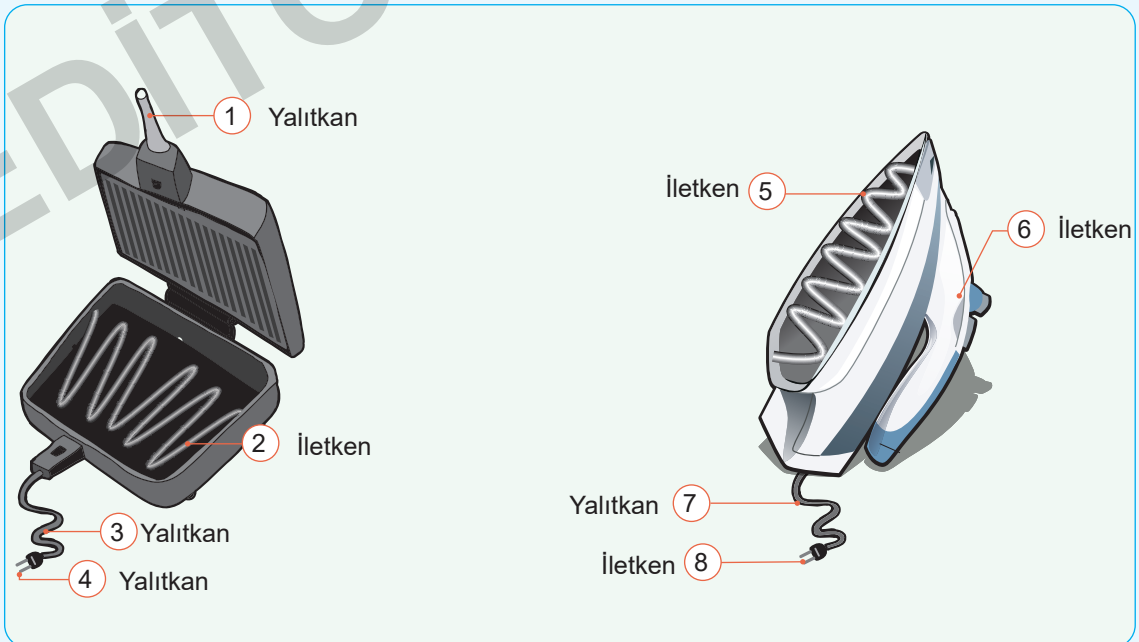
Buna göre doğru sıralama aşağıdakilerden hangisidir?

- A) III - II - I - IV
- B) III - I - II - IV
- C) II - III - I - IV
- D) I - II - IV - III

Beceri Temelli

8. Günlük hayatımızda saç kurutma makinesinden televizyona, ütüden su ısıtıcısına kadar pek çok elektrikli alet kullanmaktayız. Bu aletlerin yapımında iletken ve yalıtkan maddeler bir arada kullanılır. Elektrik akımını iletmesi istenen kısımlarda iletken, diğer kısımlarda ise yalıtkan maddeler bulunur.

Yukarıdaki açıklamayı yapan Canan Öğretmen, öğrencilerinden görselleri verilen araçlardan iletken ve yalıtkan kısımlarını yazmalarını istemiştir.

Buna göre öğrenciler numaralarla belirtilen kısımları şekildeki gibi doldurduklarına göre hangi kısımlarda hata yapmışlardır?

- A) 1 ve 5
- B) 2 ve 7
- C) 4 ve 6
- D) 3 ve 8

6.
SINIF

SOSYAL BİLGİLER

EDİTÖR YAYINEVİ

KONULAR

○ SOSYAL ROLLERİN DEĞİŞİMİ	403	○ GENEL DEĞERLENDİRME	453
○ KÜLTÜR VE TOPLUMSAL BİRLİKTELİK - FARKLILIKLARA SAYGI DUYUYORUM	405	○ KAYNAKLARIN ÜLKE EKONOMİSİNDEKİ YERİ	455
○ YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA	407	○ KAYNAKLARIN BİLİNÇSİZ KULLANIMI	459
○ SORUNLARA ÇÖZÜM BULUYORUM	409	○ YATIRIM VE PAZARLAMA - VERGİMİ ÖDÜYORUM	461
○ GENEL DEĞERLENDİRME	411	○ NİTELİKLİ İNSAN GÜCÜ - MESLEĞİMİ SEÇİYORUM	463
○ ORTA ASYA'DA KURULAN İLK TÜRK DEVLETLERİ	413	○ MESLEĞİMİ BİLİNÇLİ ŞEKİLDE SEÇİYORUM	463
○ İSLAMİYET'İN YAYILIŞI	417	○ GENEL DEĞERLENDİRME	465
○ TÜRKLERİN İSLAMİYET'İ KABULÜ	421	○ YÖNETİM BİÇİMLERİNİ ÖĞRENİYORUM	467
○ YENİ YURT ANADOLU	425	○ YASAMA, YÜRÜTME VE YARGI	469
○ İPEK VE BAHARAT YOLU	427	○ YÖNETİMİN KARAR ALMA SÜRECİNE KATILUYORUM	471
○ GENEL DEĞERLENDİRME	429	○ TOPLUMSAL HAYATIMIZDA DEMOKRASİNİN ÖNEMİ - ANAYASAL GÜVENCE ALTINDAYIZ	473
○ COĞRAFİ KONUMU ÖĞRENİYORUM	431	○ DEMOKRASİ HER YERDE	473
○ TÜRKİYE'NİN FİZİKİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ	435	○ HAKLARIMIZ VE SORUMLULUKLARIMIZ GÜVENCEDE	473
○ TÜRKİYE'NİN BEŞERİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ	439	○ TOPLUMSAL HAYATTA KADININ YERİ	475
○ DÜNYA'DA İKLİM VE YAŞAM	441	○ GENEL DEĞERLENDİRME	477
○ GENEL DEĞERLENDİRME	443	○ TÜRK CUMHURİYETLERİ VE KOMŞU ÜLKELERLE İLİŞKİLER	479
○ SOSYAL BİLİMLERİN TOPLUM HAYATINA ETKİSİ	445	○ ÜLKEMİZİN EKONOMİK İLİŞKİLERİ	481
○ GELECEKTEKİ YAŞAM	447	○ ÜLKEMİZİN ÜSTLENDİĞİ ULUSLARARASI ROLLER	483
○ BİLİMSEL ARAŞTIRMA BASAMAKLARI	449	○ POPÜLER KÜLTÜR	485
○ TELİF VE PATENT HAKKI	451	○ GENEL DEĞERLENDİRME	487

Rol: Bir grup etkinliğinde yer alan ya da bir yerde bulunan bireylerin üstlendikleri görevlere denir. Başka bir tanımla, üyesi olduğumuz grupta üstlenmemiz gereken görevlerdir.

- Bir kişi birden fazla role sahip olabilir.

Örnek: Anne, evlat, torun, kulüp başkanı gibi.

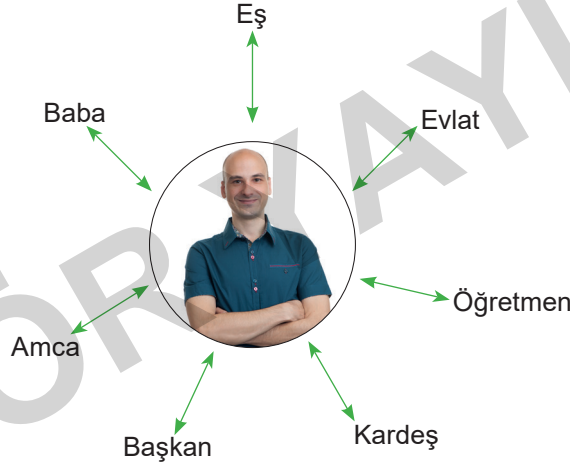
- Bireylerin içerisinde yer aldığı ilk sosyal grup ailedir. Bunu daha sonra akraba, arkadaş çevresi ve okul takip eder. Birey olarak dünyaya geldiğimiz andan itibaren çeşitli roller üstleniriz.
- Üstlendiğimiz rollerin bir kısmına doğuştan sahip oluruz.

Örnek: Evlat, torun, kardeş, abi gibi.

- Doğuştan sahip olduğumuz roller herhangi bir ilgi ve yetenek gerektirmemektedir. Bunları seçme imkânımız yoktur. Bazı rollerimizi de kendi isteğimizle çalışarak kazanırız.

Örnek: Mühendis olmak, sınıf başkanı olmak gibi.

Örnek: Salih Bey; evde baba ve eş, okulda öğretmen, anne - babasının yanında çocuk, kardeşlerinin yanında abi, yeğenlerinin yanında amca veya dayı, kulüplerde başkan olabilmektedir.

- Üstlendiğimiz roller bize birtakım haklar ve sorumluluklar yüklemiştir.

Örnek: Okula gitmek hakkımızken, ders çalışmak sorumluluğumuzdur.

Mesleki Rol

- Eğitim hayatımızı tamamladıktan sonra meslek grubunun gerektirdiği davranışlara ve kurallara uygun hareket etmeye **mesleki rol** denir. Örneğin; bir doktordan öncelikli beklenen rol, hastalarını muayene etmesidir.

Toplumlar ve Zaman

- Toplumlar zaman içinde değişir, ancak bu değişime insanlar neden olmaktadır. Bizim yaşadığımız dünya eski kuşaklardan farklıdır. Bizden sonra gelecek nesil de dünyayı bizden farklı görüp farklı yaşayacaktır.

Değişen Roller

- Aile, toplumun en küçük yapı taşıdır. Aile denince anne, baba ve çocuklardan oluşan topluluk akla gelmektedir. Eskiden babanın aile içindeki rolü, bir işte çalışmak ve para kazanmak, annenin rolü ise ev işleri ile ilgilenmek ve çocuklara bakmaktır.
- Zaman içinde bu rollerde birtakım değişiklikler meydana gelmiştir. Özellikle kadının çalışma hayatına girmesiyle evdeki sorumlulukların eşler arasında bölüştüğü bir yapı ortaya çıkmıştır. Bu durum çağımızın getirdiği bir gereklilik olmuştur. Eşler ev işlerinde, çocuk yetiştirmede ve diğer sorumlulukları paylaşmada beraber hareket etmektedir.

BAŞVURU YAP BAŞVURU SORGULA

E-Devlet ile başvuru yapmak için tıklayınız >

T.C. Kimlik Numarası

Adınız Soyadınız

Annenizin evl. önceki soyadı (ilk ve son harf)

Cep telefonu numaranız

Onay kodu gönder >

CİMER (Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi): Yurttaşların talep, ihbar ve şikâyetlerini doğrudan cumhurbaşkanlığına iletebilmesi amacıyla 2015 yılında kurulan bir web servisedir. Yapılan başvuruların değerlendirmeye alınması için T.C. kimlik numarası, ad, soyad ve adres bilgilerinin eksiksiz ve doğru bir şekilde girilmesi zorunludur. CİMER'e telefon ve mektupla da başvuru yapılması mümkündür.

ÇÖZÜMLÜ TEST

1. Alınan bir ürün kusurlu çıktığında yetkili sorumluluğunu yerine getirmiyorsa hakkımızı aramak için aşağıdakilerden hangisine başvuru yapılmaz?

- A) Tüketici Mahkemesi
- B) Mağaza Müdürü
- C) Tüketici Hakları Derneği
- D) Tüketici Hakları Merkezi

Çözüm: Sorunlarla karşılaştığımızda başvuruda bulunacağımız kurum ve kuruluşlar; Tüketici Mahkemesi, Tüketici Hakları Derneği ve Tüketici Hakları Merkezi'dir. Mağaza müdürüne başvuru yapmayız.

2.

- Sorunu görmezden gelmek
- Yetkili kurumlara başvurarak çözmeye çalışmak
- Bakanlık hatlarını arayarak yardım istemek
- Sorunla ilgili dilekçe vermek

Yukarıdakilerden kaç tanesi sorunlarımızı çözerken kullanabileceğimiz yöntemlerdendir?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4

Çözüm: Yetkili kurumlara başvurarak çözmeye çalışmak, Bakanlık hatlarını arayarak yardım istemek ve sorunla ilgili dilekçe vermek sorunlarımızı çözerken kullanabileceğimiz yöntemlerdendir. Ancak sorunu görmezden gelmek bu yöntemlerden biri değildir.

3. Talha, hizmet aksaklığından dolayı mahallesindeki yollarda çukurların oluştuğunu fark etmiştir.

Talha bu aksaklığın giderilmesi için;

- I. Belediyelere,
- II. Muhtarlıklara,
- III. Tüketici Hakları Derneği

kurumlarından hangilerine başvurmalıdır?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) I ve III
- D) Yalnız I

Çözüm: Hizmet aksamalarında başvurulacak kurumlar belediyeler ve muhtarlıklardır. Tüketici Hakları Derneği tüketici haklarıyla ilgili bir sorun olduğu zaman başvurulacak bir kuruluştur.

4. Kredi kartının dönem sonu hesabına bakan Semra Hanım, kartına 40 TL üyelik aidatı eklendiğini görünce Tüketici mahkemesine başvurarak üyelik aidatının iptal edilmesini sağlamıştır.

Semra Hanım'ın bu davranışı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Yasa üstünlüğünü kabul etmemiştir.
- B) Hakkının çiğnenmesini umursamamıştır.
- C) Üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmemiştir.
- D) Hakkını yasal yollarla aramıştır.

Çözüm: Semra Hanım'ın Tüketici Mahkemesine başvurarak üyelik aidatının iptal edilmesini sağlaması hakkını yasal yollarla aradığını göstermektedir.

- Türklerin Müslüman Araplarla ilk teması Hz. Ömer Dönemi'nde olmuştur. Hz. Osman Dönemi'nde Türk topraklarına akınlar yapılmıştır.
- Emeviler Dönemi'nde Türklerle ilişkiler devam etmiştir. Talas Savaşı Türk tarihi için bir dönüm noktası olmuştur.

- Orta Asya'da Kök Türk Devleti yıkılmış, siyasi otorite boşluğu ortaya çıkmıştır.
- Bu siyasi boşluktan faydalanmak isteyen Araplar ve Çinliler Batı Türkistan için mücadeleye başlamışlardır.
- Abbasiler ve Çinliler arasındaki bu mücadele Talas Savaşı'na (751) neden olmuştur. Abbasiler bu savaşta Çin'e karşı Türklerle ittifak kurmuş ve Türklerin desteği ile büyük bir zafer kazanmıştır.
- Zaferden sonra Araplar ve Türkler arasında başlayan dostluk ve iyi ilişkiler sayesinde Türkler İslam dinini yakından tanıma fırsatı bulmuştur.
- Böylece Türkistan coğrafyasında İslamiyet'in yayılmasıyla Batı Türkistan Çin egemenliğine girmekten kurtulmuş ve Türk-İslam tarihi başlamıştır.
- Bununla birlikte Müslümanlar kâğıt, matbaa, barut, pusula vb. buluşları Çinlilerden öğrenerek dünyaya yayılmasına aracılık etmişlerdir.
- Abbasiler Dönemi'nde Türkler kısa zamanda ve kalabalık gruplar hâlinde İslamiyet'i kabul ettiler.

Türklerin İslamiyet'i Kabul Etme Nedenleri:

- Gök Tanrı inancı ile İslamiyet arasındaki benzerlik
- Ticaret amacıyla İslam şehirlerine giden tüccarların İslam dinini tanıma fırsatı bulmaları
- Tek tanrı inancının Türkler arasında da yaygın olması

- Ahlaki değerlerin yanı sıra bazı gelenek ve göreneklerin Türklerin alışkanlıkları ile benzerlik göstermesi
- Cennet ve cehennem gibi inançların Türkler arasında da var olması
- Türklerdeki ölümden sonraki hayata inanışın İslamiyet'teki ahiret inancına uyması
- Orta Asya'daki medreselerde yetişen dervişlerin insanlara İslamiyet'i anlatıp öğretmeleri
- Türklerde yasak olan hırsızlık, yalan söyleme, zina vb. olumsuz davranışların İslam dininde de sayılması
- Cihan hakimiyeti ve cihat gibi anlayışların Türklerde de olması
- Abbasi Dönemi'nde uygulanan hoşgörü politikası

Karahanlı Devleti (840 - 1212)

- Karluk, Yağma ve Çiğil boylarının Uygur Devleti'ni yıkmasıyla Bilge Kül Kadir Han tarafından 840 yılında kurulmuştur.
- Orta Asya'daki ilk Müslüman - Türk devletidir.
- Başkenti Balasagun'dur.

- Bilinen ilk hükümdarı Bilge Kül Kadir Han'dır.
- Daha sonra hükümdar olan Satuk Buğra Han Müslüman olmuş ve Abdülkerim adını alarak İslamiyet'i yaymıştır.
- Taht kavgaları nedeniyle Karahanlılar Doğu ve Batı olmak üzere ikiye ayrılmıştır.
- Karahanlılar en parlak zamanını Yusuf Kadir Han Dönemi'nde yaşamıştır.
- Doğu Karahanlılar'a Karahitaylar, Batı Karahanlılar'a Harzemşahlar son vermiştir.

Batıdan Gelen Tehlike: Haçlılar

- Bizans Türk akınlarına karşı Avrupalı devletlerle birlikte hareket etmesi gerektiğini düşünüyordu.
- Bu yüzden Bizanslılar Papa II. Urban'dan yardım isteyerek farklı milletlerden meydana gelen haçlı ordusu oluşturuldu.

Haçlı Seferleri'nin Nedenlerinden Bazıları Şunlardır:

- › Doğudan gelen ticaret yollarına hakim olmak, Türkleri Anadolu'dan atmak, toprak sahibi olmak, Kudüs gibi kutsal yerleri geri almaktır.

Birinci Haçlı Seferi: Haçlılar İznik, Kudüs, Urfa ve Antakya'yı aldı. Haçlıların en başarılı olduğu seferdir. Türkiye Selçuklu Devleti'nin başkenti Konya'ya taşındı.

İkinci Haçlı Seferi: Urfa'nın Müslümanlar tarafından geri alınması üzerine düzenlendi. Sultan Mesud Haçlı ordusunu mağlup etti.

Üçüncü Haçlı Seferi: Eyyubi Sultanı Selahattin Eyyubi'nin Kudüs'ü alması üzerine düzenlendi.

Dördüncü Haçlı Seferi: Selahattin Eyyubi öldükten sonra taht kavgaları ortaya çıktı. Haçlılar bu durumdan yararlanmak istedi. Haçlılar İstanbul'u işgal etti.

Türkiye Selçuklu Devletinde Kültür ve Medeniyet

- Moğol baskısının arttığı dönemde Mevlana Celâledin-i Rumi, Hacı Bektaş-ı Veli, Yunus Emre, Ahi Evran halka destek oldu.
- Anadolu'ya gelen Türkler Anadolu'da birçok sosyal ve kültürel teşkilatlar kurmuştur. Bunlardan biri de çeşitli meslek gruplarını bir araya getiren ve bir esnaf teşkilatı olan Ahi Teşkilatı'dır.
- Türkiye Selçukluları Dönemi'nde medreselerin kurulması bilimin gelişmesini sağlarken Anadolu'nun İslamlaşmasına katkıda bulunmuştur.
- Bu dönemde cami, medrese, mescit, kümbet, türbe, köprü, kale, darüşşifa, kervansaray ve külliye gibi yapılar inşa edilmiştir.

Türkiye Selçuklu Devleti Dönemi'nde yapılan mimari eserlerden bazıları şunlardır: Gök Medrese (Sivas), İnce Minareli Medrese (Konya), Cacabey Medresesi (Kırşehir), Gevher Nesibe Darüşşifası (Kayseri), Ulu Cami (Malatya), Alaeddin Camii (Konya), Burmalı Minare Camii (Amasya), Sahip Ata Külliyesi (Konya), Hacı Kılıç Külliyesi (Kayseri), Gömeç Hatun Türbesi (Konya) Döner Kümbet (Kayseri)

ÇÖZÜMLÜ TEST

1. 1071 Malazgirt Zaferi sonrası Büyük Selçuklu sultanları Sultan Alparslan ve Sultan Melikşah'ın şekillendirdiği batı yönlü fetih politikası sonrası Anadolu'da ilk Türk beylikleri kurulmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi ilk Türk beyliklerinden biri değildir?

A) Mengücekliler	B) Artuklular
C) Saltuklular	D) Saruhanoğulları

Çözüm: Sultan Alparslan, devlet düzenini sağlar sağlamaz Bizans'ın doğudaki en güçlü kalesi olan Ani Kalesi'ni ele geçirdi. Sultan Alparslan'ın ölümü üzerine Sultan Melikşah tahta geçti (1072). Bizans'ın, Malazgirt Savaşı'ndan sonra anlaşmaya uymaması üzerine Anadolu'ya akınlar hızlandırıldı ve İzmit'e kadar olan yerler fethedildi. Mengücekliler, Artuklular, Saltuklular Anadolu'da kurulan ilk Türk beyliklerindedir. Saruhanoğulları Anadolu'da kurulan ilk Türk beyliklerinden biri değildir.

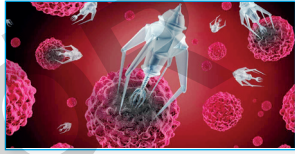
2. Haçlı Seferleri'nin sonucunda matbaa, kağıt, pusula ve barut Avrupa'ya götürülmüştür.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisinin oluşmasına ortam hazırladığı söylenebilir?

A) Kiliseye olan güvenin artması
B) Merkezi krallıkların güç kaybetmesi
C) Ticaret faaliyetlerinin azalması
D) Avrupa'da bilim, sanat ve düşüncede ilerlemeler yaşanması

Çözüm: Türkler, yaptıkları birçok akınla Anadolu'yu kısa süre içerisinde İstanbul Boğazı'na kadar fetih etmişti. Haçlı Seferleri görünüşte Kudüs'ü alma amacına yönelik olsa da Avrupa'nın o dönemdeki ekonomik, siyasi, sosyal ve dinî sorunlara çözüm bulmak amacıyla başlatılmıştır. Haçlı Seferleri sonucunda matbaa, kağıt ve pusula Avrupa'ya götürülünce Avrupa'da bilim, sanat ve düşüncede ilerlemeler yaşanmıştır.

- Yaşadığımız çağ teknoloji çağıdır.
- Her geçen gün üretilen yeni teknolojik ürünler sayesinde daha rahat bir yaşam sürmekteyiz.
- Bilim insanları çalıştıkça teknoloji de gelişmektedir.
- Teknolojinin özellikle 21. yüzyılda kaydettiği ilerleme önemli boyuttadır. Şöyle ki teknoloji artık mutfakta, sokakta, salonda kısaca hayatımızın her alanında kendini göstermektedir.
- Ulaşım teknolojisinde yaşanan gelişmeler bize daha uzun mesafelere daha kısa sürede ve rahat bir şekilde gitme olanağı sunmaktadır.
- Günümüzdeki en önemli gelişmelerden biri de nanoteknolojidir.
- Nanoteknoloji; atomların ve moleküllerin en küçük birimlerini ifade etmek ve maddeyi atomik boyutu ile kontrol etmek amacı ile kullanılmaktadır.
- Nanoteknolojinin tekstil sanayisinde önemli bir yeri vardır.
- İstendiğinde renk değiştiren, kırışmayan, ütü istemeyen, yazın soğutan, kışın ısıtan giysilerin üretimi günümüzde nanoteknolojiyle yapılmaktadır. Ayrıca nanoteknoloji; sağlık, tarım ve ulaşım gibi alanlarda da kullanılmaktadır.
- Çağımızda iletişim alanında büyük gelişmeler yaşanmıştır.
- En önemli iletişim araçlarının başında telefon ve internet gelmektedir.
- Telefon ve internet sayesinde uzak mesafelerdeki kişilerle kısa sürede iletişim kurabilme kolaylığına sahip olduk.
- Teknolojik gelişmeler sayesinde tıp alanında da önemli gelişmeler yaşanmıştır.
- Protez bacak ve el gibi organların yapılması, ameliyathanelerde robotların kullanılması bu gelişmelerden birkaçıdır.

- Gediz Üniversitesindeki Yrd. Doç. Dr. Yavuz Bayam ve araştırma ekibi TÜBİTAK desteğiyle bir ilke imza attı.
- Ses dalgaları kullanılarak nanoteknoloji yöntemiyle esnek Güneş panelleri üretildi.
- Kağıt kadar hafif, uzun ömürlü ve düşük maliyeti yarı şeffaf paneller, çevreci enerji kaynağı olan Güneş'ten elektrik üretimini arttıracak.
- Türkiye ilk yüz nakli ameliyatı Akdeniz Üniversitesi öğretim üyesi olan Prof. Dr. Ömer Özkan ve ekibi tarafından yapılmıştır.
- İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesinde 21 Kasım 2007 tarihinde "Klon Koyun Üretim Projesi" ile dünyaya gelen **Oyalı** Türkiye'nin ilk klonlanan canlısı olma özelliğini taşımaktadır.
- Tıp alanında yaşanan bir diğer önemli gelişme de ultrason cihazının icat edilmesidir.
- Bu cihaz sayesinde iç organların görüntüsü elde edilmektedir.
- Bu görüntülerin oluşabilmesi için ilgili organa bizim işitemediğimiz ses dalgaları gönderilmektedir.
- Gönderilen ses dalgaları bilgisayarda anlamlı bir görüntüye dönüştüğü için doktorlar da bu anlamlı görüntü sayesinde iç organlardaki hastalıkları kolayca teşhis edebilmektedir.
- Kısaca teknoloji sayesinde hastalıkların teşhisi ve tedavisi de kolaylaşmıştır.
- Bilim dünyası, yeni bir gelişmeye imza atarak insan DNA'sının şifresini çözmeyi başararak insan gen haritasını çıkardılar.
- Gen haritalarının hazırlanmasıyla; tanı yöntemlerinin geliştirilmesi, genetik yapıya özgü ilaçların geliştirilmesi, çevre kirleticilerinin saptanması ve kontrolü, zehirli atıkların güvenli bir şekilde etkisiz hâle getirilmesi, adli tıpta suçluların belirlenmesi gibi amaçlar hedeflenmektedir.
- Teknoloji sayesinde toplumsal bilincimiz de artmaktadır.
- İnsanlar çevresinde olan olaylara karşı daha duyarlı hâle gelmektedir.

7. Doğaya bırakılan atıkların çevre kirliliğine etkisini inceleyen Emir bilimsel araştırmanın hangi basamağına uygun davranmıştır?

- A) Metnin oluşturulması
- B) Hipotezlerin test edilmesi
- C) Bilgi toplanılması
- D) Problemin seçilmesi

8. • Paralar ile madalyaların üstünde yer alan yazı ve resimlerin bilimsel açıdan değerlendirilmesini yapan bilim dalıdır.
- İnsanlar arası toplumsal ilişkilerin yapısını ve nedenlerini inceleyen bilim dalıdır.
- Bireylerin birbirleriyle, toplumla ve devletle olan ilişkilerini düzenleyen bilim dalıdır.

Yukarıda verilen açıklamalar ile aşağıdaki sosyal bilim dalları eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Sosyoloji
- B) Nüvizmatik
- C) Antropoloji
- D) Hukuk

9. Buluş sahibinin buluş konusu ürünü belirli bir süre üretme, kullanma ve satma hakkına ve bu hakkı gösteren belgeye patent adı verilir. Yapılan herhangi bir buluşun öncelikle markası alınmalıdır. Yani buluş marka ile koruma altına alınmalıdır.

Buluşların patent ile korunmasının amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eserlerin kopyalanmasını önlemek
- B) Eserleri birçok kişinin okumasını sağlamak
- C) Eserlerin sınırlı sayıda üretilmesini sağlamak
- D) Eserlerin sadece bir bölgede satılmasını sağlamak

10.

Ahmet: Hafta sonu evde canım sıkıldığı için dışarıya çıktım. Yol kenarında seyyar satıcıların çok uygun fiyata kitap sattıklarını gördüm ve beğendiğim iki kitabı alıp eve döndüm. Aldığım kitaplardan birini açıp heyecanla okumaya başladım. Kitaptan 20 sayfa okuduktan sonra sayfa sayısının 30'a geçtiğini gördüm, o kitabı okumayı bırakıp diğer kitabı okumaya başladım. İkinci kitapta da sayfaların silik çıktığını gördüm. Hızlıca evden çıkıp kitapları geri vermek istedim ancak satıcının orada olmadığını görünce kitapları alıp eve geri döndüm.

Bu durumda Ahmet'e nasıl yardımcı olabiliriz?

- A) Ali: Tüketici Hakem Heyetine başvurmasını söylemeliyiz.
- B) Aslı: Ahmet korsan ürün olarak suç işlemiştir. Ahmet'e yardımcı olamayız. Ancak Ahmet'i korsan ürün hakkında uyarabiliriz.
- C) Elif: Kitap parasını arkadaşlarımızla toplayıp Ahmet'e vermeliyiz.
- D) Burak: Dilekçe hakkını kullanmasını söylemeliyiz.

11.

- Kişinin her türlü fikri emeği ile meydana getirdiği ürünler üzerindeki hukuki haklarına telif hakkı denir.
- Telif hakkı sayesinde ortaya konan eser ancak sahibinin izniyle kullanılabilir ve yayılabilir.
- Telif hakkı koruma süresi eser sahibi yaşadığı sürece ve ölümünden sonraki 70 yıldır.

Buna göre telif hakkı ile ilgili;

- I. Geçerliliği sınırsız değildir.
- II. Emeğe saygı koruma altına alınmıştır.
- III. İnsanların büyük emek sarf ederek oluşturduğu eserler güvence altına alınmıştır.

yukarıdakilerden hangileri söylenebilir?

- A) I, II ve III
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) Yalnız I

6.
SINIF

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

EDİTÖR YAYINEVİ

KONULAR

○ALLAH'IN (C.C.) ELÇİLERİ: PEYGAMBERLER491	○ZARARLI ALIŞKANLIKLARA BAŞLAMA
○PEYGAMBERLERİN ÖZELLİKLERİ	SEBEPLERİ 523
VE GÖREVLERİ 493	○ZARARLI ALIŞKANLIKLARDAN KORUNMA
○PEYGAMBERLER İNSANLAR İÇİN EN GÜZEL	YOLLARI 525
ÖRNEKTİR. 495	○BİR PEYGAMBER TANIYORUM: HZ. YAHYA (A.S.) -
○VAHİY VE VAHYİN GÖNDERİLİŞ AMACI 497	BİR SURE TANIYORUM: TEBBET SURESİ
○İLAHİ KİTAPLAR 499	VE ANLAMI 527
○BİR PEYGAMBER TANIYORUM: HZ. ÂDEM (A.S.) - BİR	○GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2 529
DUA TANIYORUM: KUNUT DUALARI VE	○HZ. MUHAMMED'İN (SAV.) DAVETİ:
ANLAMLARI. 501	MEKKE DÖNEMİ 533
○GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2 503	○HİCRET 535
○NAMAZ İBADETİ VE ÖNEMİ 507	○HZ. MUHAMMED'İN DAVETİ: MEDİNE DÖNEMİ . . . 537
○NAMAZ ÇEŞİTLERİ 509	○BİR SURE TANIYORUM: NASR SURESİ VE ANLAMI . . . 539
○NAMAZIN KILINIŞI 511	○GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2 541
○BİR PEYGAMBER TANIYORUM: HZ. ZEKERİYA (A.S.) -	○TOPLUMUMUZU BİRLEŞTİREN
BİR SURE TANIYORUM: FİL SURESİ VE ANLAMI . . . 515	TEMEL DEĞERLER. 545
○GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2 517	○DİNÎ BAYRAMLAR, ÖNEMLİ GÜN
○BAZI ZARARLI ALIŞKANLIKLAR. 521	VE GECELER 547
	○GENEL DEĞERLENDİRME - 1 - 2 549

- Peygamber Farsça bir kavramdır. Peygamber; kelime olarak haber getiren, haberci, elçi anlamına gelir.
- Terim olarak ise peygamber; Allah tarafından inanç esaslarını, ibadet şekillerini, ahlak kurallarını, Rab-bimizin emir ve yasaklarını insanlara bildirmek, onlara iyiyi ve güzeli, doğruyu ve yanlışı açıklamakla görevli kişilerdir.
- Allah'ın çeşitli zamanlarda gönderdiği peygamberlere ve bu peygamberlerin getirdiği ilahi mesajlara şüphesiz iman etmek inanç esaslarındandır.
- Peygamberlik, Allah ile insanlar arasında dünya ve ahiretle ilgili ihtiyaçların giderilmesi amacıyla yapılan elçilik görevidir. Nübüvvet; Yüce Allah'ın gönderdiği emir ve yasakları, vahiyleri insanlara duyurma, davranışlarıyla açıklama anlamındadır. Risalet kavramı da bu anlamdadır.
- Her Müslüman, aralarında ayırım yapmaksızın Allah tarafından gönderilen bütün peygamberlere iman etmelidir. Peygamberlerden birini inkar etmek tüm peygamberlerin inkar edildiği anlamındadır.

“Peygamber Rabbi tarafından kendisine indirilene iman etti. Müminler de iman ettiler. Her biri Allah'a, peygamberlerine iman ettiler. 'Allah'ın peygamberlerinden hiçbiri arasında ayırım yapmayız. İşittik, itaat ettik.' dediler” (Bakara suresi, 285. ayet)

- Allah insanlık tarihinin başlangıcından itibaren pek çok peygamber göndermiştir. Allah hiçbir topluma peygamber göndermeden onları yargılamayacağını bildirmiştir.

“... Biz bir peygamber göndermedikçe kimseye azap edecek değiliz.” (İsra suresi, 15. ayet)

- Kur'an-ı Kerim'de peygamberlerden bazılarının adı belirtilmekte, bir kısım peygamberin ise hayat hikayeleri ve tevhid mücadeleleri hakkında bilgiler verilmektedir.

“Andolsun senden önce de peygamber gönderdik. Onlardan sana kıssalarını anlattığımız kimseler de var, durumlarını sana bildirmediğimiz kimseler de var...” (Mümin suresi, 78. ayet)

- Kur'an-ı Kerim'de 25 peygamberin adı geçmektedir. Bunlar;

Hz. Adem (a.s.)	Hz. İdris (a.s.)	Hz. Nuh (a.s.)	Hz. Hud (a.s.)	Hz. Salih (a.s.)
Hz. İbrahim (a.s.)	Hz. Lut (a.s.)	Hz. İsmail (a.s.)	Hz. İshak (a.s.)	Hz. Yakup (a.s.)
Hz. Yusuf (a.s.)	Hz. Eyüp (a.s.)	Hz. Şuayb (a.s.)	Hz. Musa (a.s.)	Hz. Harun (a.s.)
Hz. Davut (a.s.)	Hz. Süleyman (a.s.)	Hz. İlyas (a.s.)	Hz. Elyasa (a.s.)	Hz. Zülkifl (a.s.)
Hz. Yunus (a.s.)	Hz. Zekeriya (a.s.)	Hz. Yahya (a.s.)	Hz. İsa (a.s.)	Hz. Muhammed (sav.)

Not: Kur'an'da ismi geçen ancak peygamber olup olmadığı konusunda farklı görüşler ileri sürülen 3 kişi vardır. Bunlar; Üzeyr (a.s.), Lokman (a.s.), ve Zülkarneyn'dir.

- Peygamberlik çalışarak veya çok ibadet edilerek kazanılmaz. Allah kulları arasında dilediğini peygamber olarak seçer ve görevlendirir.

Resul

Allah tarafından kendisine yeni bir kitap verilen insanları hak dine çağırarak, dini ve toplumsal hayatı Allah'ın emirlerine göre düzenlemekle görevli olan peygamberlere denir.

Nebi

Allah'ın kendisine yeni bir ilahi kitap göndermeyip bir önceki peygambere gönderilen emir ve yasakları insanlara bildirmek üzere gönderilen peygamberlere denir.

EZAN VE KAMET

Ezan: Her gün kılınması farz olan namazların ve cuma namazı vaktinin geldiğini Müslümanlara duyurmak amacıyla okunan, sözleri Hz. Peygamber zamanında belirlenen namaz çağrısıdır.

Ezanın Sözleri	Ezanın Okunuđu
Allahû ekber (dört kere)	Allah en büyüktür.
Eşhedû en lâ ilâhe illallah (iki kere)	Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur.
Eşhedû enne Muhammeden resulullah (iki kere)	Şehadet ederim ki Muhammed Allah'ın elçisidir.
Hayya ales-salah (iki kere)	Haydin namaza.
Hayya alel-felah (iki kere)	Haydin kurtuluđa.
Allahu ekber (iki kere)	Allah en büyüktür.
Lâ ilahe illallah (bir kere)	Allah'tan başka ilah yoktur.

- Ezanı okuyan kişiye **müezzin** denir. Ezan, anlamı ve içeriği itibariyle hem namaza hem de İslam'a çağrı niteliği taşır. Sabah ezanı okunurken "Hayye alel-felah" ifadesi söylendikten sonra iki defa "Es salatu hayru minen nevm". denir. Bu ifade "Namaz uykudan hayırlıdır." anlamına gelmektedir.

Kamet: Gerek tek başına gerekse cemaatle kılınan farz namazlarının öncesinde okunan söze denir.

BEŞ VAKİT NAMAZ

- Günde beş vakit namaz kılmak kadın - erkek herkese farzdır. İslam dinine göre namazın belirli vakitlerde kılınması gerekir.

"... Namaz müminler üzerine vakitleri belli bir farzdır." (Nisa suresi, 103. ayet)

	İlk Sünnet	Farz	Son Sünnet	Vacip	Genel Toplam
Sabah Namazı	2 rekat	2 rekat	-	-	4 rekat
Öğle Namazı	4 rekat	4 rekat	2 rekat	-	10 rekat
İkindi Namazı	4 rekat	4 rekat	-	-	8 rekat
Akşam Namazı	-	3 rekat	2 rekat	-	5 rekat
Yatsı Namazı	4 rekat	4 rekat	2 rekat	-	10 rekat
Vitir Namazı	-	-	-	3 rekat	3 rekat

CEMAATLE NAMAZ

- Başkalarına namaz kıldıran kişiye **imam**, imama uyarak namaz kılanlara da **cemaat** denir. Cemaatle namaz, bir imama uyularak beraberce kılınması demektir. İslam dinine göre **cuma** ve **bayram** namazlarının cemaatle kılınması şarttır. İslam dini insanı cemaatle namaz kılmaya teşvik etmiş, cemaatle namaz kılmanın birçok faydası olduğunu belirtmiştir.

"Cemaatle kılınan namazın sevabı tek başına kılınan namazdan 27 derece daha fazladır."
(Hadis-i Şerif)

CUMA NAMAZI

- Cuma kelimesi toplanılan gün anlamına gelmektedir. Cem ve cemaat kelimeleriyle aynı kökenden gelmektedir. Cuma namazı, cuma günü öğle vaktinde kılınır. Cuma namazının önemli özelliklerinden biri hutbe okunmasıdır. Cuma namazı 10 rekatır. 4 rekat ilk sünnet, 2 rekat farz ve 4 rekat son sünnettir. Cuma namazı farz-ı ayndır. Yani her Müslüman'ın kılması gereken bir namazdır.

1. “Biz ona daha çocuk iken hikmet ve katımızdan kalp yumuşaklığı ve ruh temizliği vermiştik. O, Allah’tan sakınan, ana babasına iyi davranan bir kimse idi. İsyancı bir zorba değildir.”
(Meryem suresi, 12 - 13. ayetler)

Bu ayete göre Hz. Yahya ile ilgili;

- I. Güzel ahlak sahibidir.
II. Ana ve babasına saygılı davranmıştır.
III. Kendisine birçok nitelik verilmiştir.

yukarıda verilen ifadelerden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

Çözüm: Ayetten hareketle I, II ve III. öncüllerde yer alan ifadelerin tamamına ulaşılabilir.

2. I. Vemraetuhû hammâlete'l-hatab.
II. Mâ ağnâ 'anhu mâluhû ve mâ keseb.
III. Tebbet yedâ ebî lehebin ve tebb.
IV. Fî cîdihâ hablun min mesed.
V. Seyaslâ nâran zâte leheb.

Yukarıda karışık olarak verilen Tebbet suresinin doğru sıralanışı aşağıdaki seçeneklerden hangisinde verilmiştir?

- A) II - I - IV - III - V
B) III - II - V - I - IV
C) I - II - V - III - IV
D) III - II - I - V - IV

Çözüm: Karışık olarak verilen Tebbet suresinin doğru sıralanışı III - II - V - I - IV şeklindedir.

3. • Kur'an-ı Kerim'de adı geçen peygamberlerden biridir.
• İsrailoğullarına gönderilmiştir.
• Kudüs'te doğmuş ve yaşamıştır.
• Zekeriya peygamberin oğludur.

Yukarıda hakkında bilgi verilen peygamber aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hz. Yunus (a.s.)
B) Hz. Yakup (a.s.)
C) Hz. Yahya (a.s.)
D) Hz. Yusuf (a.s.)

Çözüm: Kudüs'te doğan ve Hz. Zekeriya'nın oğlu olan peygamber Hz. Yahya (a.s.)'dir.

4. • “Zekeriya mihrapta kıyama durmuş namaz kılarken, melekler ona şöyle seslendi: Şüphesiz ki Allah seni ile müjdeliyor.”
(Âl-i İmran suresi, 39. ayet)
• “Ey Zekeriya! Biz seni ismi olan bir çocukla müjdeliyoruz. Daha önce bu ismi kimseye vermemiştik.” (Meryem suresi, 7. ayet)

Yukarıda verilen ayetlerde belirtilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İsmail
B) İbrahim
C) İsa
D) Yahya

Çözüm: Ayetlerde de belirtilen ve Hz. Zekeriya'nın çocuğuna bizzat Allah tarafından koyulan isim Yahya'dır.

5. Ebu Leheb, Abdulmuttalib'in oğlu ve Hz. Peygamberin amcasıdır. Ebu Leheb ilk zamanlar Hz. Peygamberi çok sevdiği, hatta iki oğlunu onun kızlarıyla evlendirdiği halde peygamber olduktan sonra onun azılı düşmanı oldu. Hz. Peygamber insanların Allah katında eşit olduğunu onların dini ve ahlaki erdemlerine göre değerlendirileceklerini söylüyordu. Ebu Leheb ise kibirli, gururlu ve zengin biri olup fakir ve zayıf insanların kendisiyle eşit tutulmasını kabullenemiyordu.

Parçadan hareketle Ebu Leheb ile ilgili;

- I. Kendini bazı insanlardan üstün görmektedir.
II. Hz. Peygamber ile akrabalık bağı vardır.
III. İslamiyet'ten önce de Hz. Peygamber'den hoşlanmamaktadır.

yukarıda verilen ifadelerden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

Çözüm: Ebu Leheb ile ilgili verilen bilgilerden hareketle I ve II. öncüllerde yer alan ifadeler ulaşılabilir. Çünkü Ebu Leheb, İslam dininin yayılmasından önce yeğeni olan Hz. Muhammed'i çok sevmektedir.

GRADE

6

ENGLISH

EDİTÖR YAYINEVİ

UNITS

○ LIFE555
○ YUMMY BREAKFAST559
○ DOWNTOWN561
○ WEATHER AND EMOTIONS565
○ AT THE FAIR567
○ GENERAL ASSESSMENT 1 - 2571
○ OCCUPATIONS575
○ HOLIDAYS579
○ BOOKWORMS581
○ SAVING THE PLANET583
○ DEMOCRACY585
○ GENERAL ASSESSMENT 1 - 2587

EDITÖR YAYINEVİ

SIMPLE PRESENT TENSE

- Sürekli yapılan veya tekrarlanan, alışkanlık hâline gelmiş eylemleri anlatırken, planlanmış programlardan bahsetmek için "Simple Present Tense (Geniş Zaman)" kullanılır.
- Simple Present Tense'in (Geniş Zamanın) olumlu, olumsuz ve soru cümlelerindeki kullanımı şu şekildedir:

Affirmative Sentence (Olumlu Cümle)			
I / You / We / They	Verb ₁ (V ₁)	Object	Time exp.
He / She / It	V ₁ + -s,-es,-ies		

Negative Sentence (Olumsuz Cümle)				
I / You / We / They	don't	Verb ₁ (V ₁)	Object	Time exp.
He / She / It	doesn't			

Question Sentence (Soru Cümlesi)				
Do	I / you / we / they	Verb ₁ (V ₁)	Object	Time exp.?
Does	he / she / it			

Short Answers (Kısa Cevaplar)		
Yes,	I / you / we / they	do.
Yes,	he / she / it	does.
No,	I / you / we / they	don't.
No,	he / she / it	doesn't.

- Simple Present Tense (Geniş Zaman) yapısında "I, You, We, They" öznelerinden sonra fiil yalın hâlde yani hiçbir ek almadan kullanılır. "He, She, It" öznelerinden ve "Charlie, Ashley, the cat" gibi 3. tekil şahıs isimlerinden sonra olumlu cümlelerde fiilin sonuna "-s, -es, -ies" takılarından uygun olanı getirilir.
- Öznenin 3. tekil şahıs olduğu olumlu cümlelerde belli kurallar çerçevesinde fiilin sonuna "-s, -es, -ies" takılarından biri eklenir.

Bu kurallar şunlardır:

- Fiilin sonu "-y" harfi ile bitiyorsa ve "-y" den önce bir sessiz harf varsa "-y" düşer ve fiile "-ies" takısı getirilir.

Examples:

study → studies marry → marries

- Sonu "-ss, -sh, -ch, -o, -x" harflerinden biri ile biten fiillerin sonuna "-es" takısı getirilir.

Examples:

miss → misses fix → fixes go → goes

watch → watches

brush → brushes

- "have" fiili, öznenin "He, She, It, David, Emma, The dog" gibi 3. tekil şahıs olduğu olumlu cümlelerde kullanıldığında "has" olur.

Examples:

I have a rest at home after school.

She has a snack at home before she does her homework.

- Öznenin 3. tekil şahıs olduğu olumlu cümlelerde bu üç kural dışındaki tüm fiillere "-s" takısı getirilir.

Examples:

play → plays

visit → visits

Time Expressions of Simple Present Tense

- Simple Present Tense (Geniş Zaman) ile kullanılan bazı zaman ifadeleri şunlardır:

every	day	her gün
	week	her hafta
	month	her ay
	year	her yıl
	morning	her sabah
	afternoon	her öğleden sonra
	evening	her akşam
	night	her gece

in	the mornings	sabahları
	the afternoons	öğleden sonraları
	the evenings	akşamları

on	weekdays	hafta içleri
	weekends	hafta sonları
	Mondays	Pazartesi
	Tuesdays	Salı

once a day: günde bir kez / **twice a week:** haftada iki kez

three times a month: ayda üç kez / **four times a year:** yılda dört kez

- Bu zaman ifadeleri genellikle cümlelerin sonunda kullanılır.

Examples:

I brush my teeth three times a day.

The dog barks in the garden every night.

1.

Andy

.....

I take a nap for a while and then I do my homework.

Martin

Complete the dialogue with the correct option.

- A) What time does your school finish?
- B) What do you do after school?
- C) How do you go to school?
- D) When do you do your homework?

Answer: Andy'nin sorusuna Martin "Bir süreliğine şekerleme yaparım ve sonra ödevimi yaparım." cevabını vermiştir. Martin'in cevabından yola çıkarak seçenekleri değerlendirdiğimizde uygun sorunun "What do you do after school? (Okuldan sonra ne yaparsın?)" olduğunu anlıyoruz. Doğru cevap B seçeneğidir.

2.

I love dancing. I go to dance club on Sundays.

Fill in the blank with the suitable option.

- A) usually
- B) don't
- C) hardly ever
- D) never

Answer: Konuşma balonunda "Dans etmeyi seviyorum. Pazar günleri dans kulübüne giderim." denilmektedir. Seçeneklere baktığımızda boşluğa gelecek uygun ifadenin "usually (genellikle)" olduğunu anlıyoruz. Doğru cevap A seçeneğidir.

3.

..... do you go online?

I go online three times a week.

Find the suitable option for the blank.

- A) What
- B) How often
- C) Where
- D) Which

Answer: Diyalogda "..... internete girersin?" diye sorulmaktadır. Cevap olarak "Haftada üç kez internete girerim." denilmiştir. "Haftada üç kez" denilerek yapılan eylemin sıklığı belirtilmiştir. Buna göre boşluğa gelecek soru ifadesi "How often (Ne sıklıkla)" olmalıdır. Doğru cevap B seçeneğidir.

4.

Katie

.....

I usually arrive at school at around 7.00 a.m.

Mandy

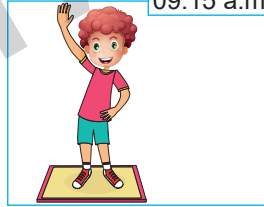
Find the suitable question for the blank.

- A) When do you go to your chess course?
- B) What time does your school start?
- C) What time do you get to school?
- D) Do you arrive at school on time?

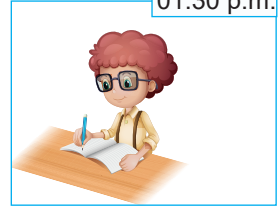
Answer: Mandy cevabında zamandan bahsettiğine göre aradığımız soru "What time (Saat kaçta)" ile başlamalıdır. Söylenen zaman okula varış saati olduğuna göre boşluğa "What time do you get to school?" sorusu getirilmelidir. Doğru cevap C seçeneğidir.

5.

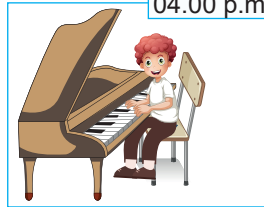
09.15 a.m.

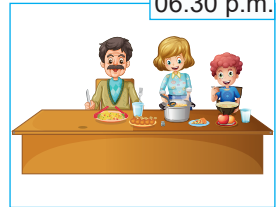
01.30 p.m.

04.00 p.m.

06.30 p.m.

These pictures above show Peter's daily routine on Saturday. Which of the following option is correct?

- A) He does sports on Saturday afternoons.
- B) He does his homework at half past two.
- C) He has a piano course at five o'clock.
- D) He has dinner with his family at half past six.

Answer: Peter'in cumartesi günlük rutinine baktığımızda akşam 06.30'da ailesiyle akşam yemeği yediğini görüyoruz. Buna göre "He has dinner with his family at half past six. (Saat altı buçukta ailesiyle akşam yemeği yer.)" ifadesi doğrudur. Doğru cevap D seçeneğidir.

ASKING PERSONAL QUESTIONS

- Kişi veya varlıkların geçmişteki (dün, geçen hafta, geçen ay, vb.) durumlarını, konumlarını, buldukları yerleri vb. gibi hallerini anlatırken cümlelerde “to be (am / is / are)” yardımcı fiillerinin past hâli olan “was / were” kullanılır.
- Durum cümlelerinde kullanılan “was / were” ün olumlu, olumsuz ve soru cümlelerindeki kullanımı şöyledir:

Affirmative Sentence (Olumlu Cümle)		
You / We / They	were	Object + Time exp. (at home yesterday.)
I / He / She / It	was	

Negative Sentence (Olumsuz Cümle)		
I	wasn't (was not)	Object + Time exp. (at home yesterday.)
You / We / They	weren't (were not)	
He / She / It	wasn't (was not)	

Question Sentence (Soru Cümlesi)		
Were	you / we / they	Object + Time exp.? (at home yesterday?)
Was	I / he / she / it	

Short Answers (Kısa Cevaplar)	
Yes, I was. / No, I wasn't.	
Yes, you were. / No, you weren't.	
Yes, we were. / No, we weren't.	
Yes, they were. / No, they weren't.	
Yes, he was. / No, he wasn't.	
Yes, she was. / No, she wasn't.	
Yes, it was. / No, it wasn't.	

Note: Durum cümlelerinde kullanılan “was / were” den sonra fiil gelmez; yalnızca isim cümlelerinde kullanılır.

Examples:

- She was in İstanbul in May.
- I was at school yesterday.
- I was born on 10th of February, 2005.
- He was born in Elazığ in 1984.

- Birinin nerede ve ne zaman doğduğunu,
 - › Where were you born? (Nerede doğdun(uz)?)
 - › When were you born? (Ne zaman doğdun(uz)?)

şeklinde sorabiliriz.

TELLING THE TIME, DAYS AND DATES

- Tarih sorarken kullanılan soru cümleleri şunlardır:
 - › What's the date today?
 - › What's today's date?
 - › What is the date?
 - › What date is it?

Note: Tarihleri okurken “ordinal numbers (sıra sayıları)” kullanırız. Sıra sayıları okunurken ve yazılırken başına “the” getirilir. 2000 yılı öncesindeki tarihler okunurken iki grup halinde söylenir.

Examples:

- **Wyatt:** What is the date?
Olivia: The twenty first of April, nineteen ninety seven.
- **Jacop:** When were you born?
Nicole: I was born on the seventeenth of January, two thousand and five.

- Read the examples.
 - James was an engineer. He is retired now.
 - My aunt was born in Manisa. She is a hairdresser.
 - My father is a dentist. Yesterday was Sunday, so he wasn't at work.
 - Adam is a translator. He can speak five languages. He is very good at English and French.
 - Sue's elder sister is a tailor. She can design new clothes, cut and sew fabric.
 - Joseph was born in 1986. He is an engineer. He can build skyscrapers.
 - I am a farmer. I work on a farm.
 - Eva is a doctor. She became a doctor ten years ago. She takes care of patients. She examines sick people and gives them medicine.
 - Bob answers the phones, checks emails on the computer, takes notes and informs his manager at an office. Because he is a secretary.
 - My brother is a policeman. He catches lots of criminals every day.

1. **William:** for the class presidency election?

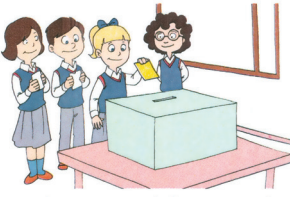
Susan: Mike. Because he always listens to us and solves our problems.

Complete the dialogue with the correct option.

- A) Did you vote
- B) Who is your candidate
- C) Where can you vote
- D) How many people vote

Answer: William'ın sorduğu soruya Susan cevap verirken öncelikle bir isim söylemiştir. Demek ki soru cümlesi "Who (Kim)" ile başlamalıdır. "Who is your candidate for the class presidency election? (Sınıf başkanlığı seçimi için adayın kim?)" aradığımız soru cümlesidir. Doğru cevap B seçeneğidir.

2.

She is

Find the suitable option to complete the sentence according to the picture above.

- A) writing her candidate's name on the paper
- B) putting the envelope into the ballot box
- C) preparing an election campaign poster
- D) listening to the speeches of the candidates

Answer: Verilen resme göre "She is (O...)" diye başlayan cümlemin "putting the envelope into the ballot box (zarfı seçim sandığının içine koyuyor)" ifadesi ile tamamlanması gerekir. Doğru cevap B seçeneğidir.

3.

"In a democratic country,"

Fill in the blank with the suitable option.

- A) people express their opinions freely
- B) people generally break rules
- C) people don't choose a government
- D) people don't hold general elections

Answer: Cümleye "Demokratik bir ülkede" diye başlanmıştır. Sonrasında "people express their opinions freely (insanlar fikirlerini özgürce ifade ederler)" ifadesi ile devam ettirilmesi uygun olur. Doğru cevap A seçeneğidir.

4. **Mandy:** There was an election in our class yesterday. I was one of the candidates. Before the election, I made a speech in the class. I talked about our problems in the class and school. I explained how to solve them. Everybody voted and I got more votes than the other candidates. I was very happy to be the class president. It was a fair election.

According to Mandy's talk, she

- A) didn't say anything about students' problems
- B) lost the presidency election
- C) was happy with the result of the election
- D) didn't get the most votes in the election

Answer: Mandy sınıf başkanlığı seçiminde adaylardan biriymiş. Diğer adaylardan daha fazla oy almış. Sınıf başkanı olduğu için çok mutluymuş. Bu nedenle "Mandy was happy with the result of the election (Mandy seçim sonucundan memnundu)" ifadesi ile boşluğun tamamlanması gerekir. Doğru cevap C seçeneğidir.

5. **Christina:**

Isabel: Yes, I did.

Christina:

Isabel: I voted for Paige.

Christina:

Isabel: Paige is the winner. I'm so happy with the election result.

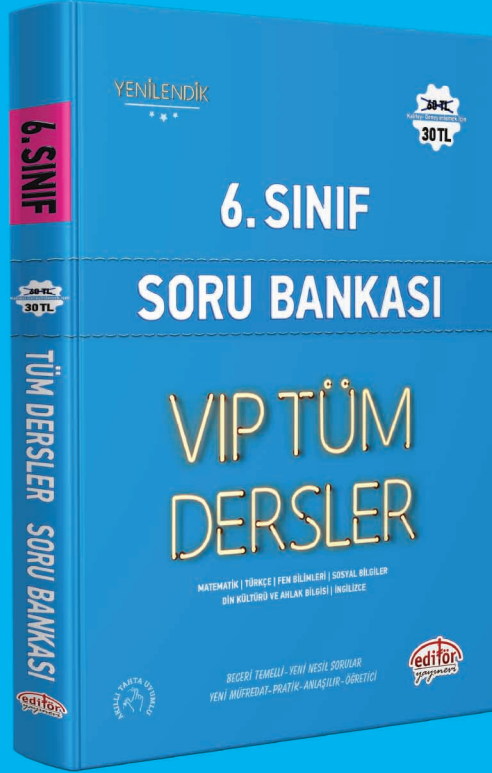
Find the question that Christina does not ask Isabel.

- A) Who did you vote for in the election
- B) Who won the election
- C) Did you vote for your candidate
- D) What was the date of the election

Answer: Isabel'in verdiği yanıtlardan Christina'nın sırasıyla C, A ve B seçeneklerindeki soruları sorduğunu anlıyoruz. Christina'nın Isabel'e sormadığı soru "Seçimin tarihi neydi?" dir. Doğru cevap D seçeneğidir.

TÜM KİTAP İÇERİKLERİ BURADA!

Tüm kitap içeriklerine ve akıllı tahta içeriklerine ulaşmak için
"Editör Data" uygulamasını indirin.
(Telefonunuzun kamerasını açıp karekodu okutunuz)

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi
1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No.:2/20
Yenimahalle / ANKARA
Telefon: 0 312 384 20 33 | WhatsApp: 0 505 925 57 81
Belgegeçer: 0312 342 23 58
www.editoryayinevi.com | bilgi@editoryayinevi.com

ISBN 978-605-280-302-8

